

**Guide to Maharsho
Pesachim
First Perek-Part 2**

אור לארבעה עשר
מדף ז: עד דף יד.

Last Revised March 22, 2004

© Yechezkel Folger 2004

בע"ה

דף ז:	3
תד"ה ונרות מנר	3
דף ח:	5
תד"ה מטה החולקת בתוך הבית ומפסקת	5
דף ט:	9
גמ' טעמא דלא חזינא	9
תד"ה כ"מ שחולדה	12
תד"ה כדי שתהא בהמה כו' ומהכא נמי שמעינן כו'	14
דף ט:	18
תד"ה ספק גררוהו	18
תד"ה היינו תשע חנויות	24
תד"ה היינו שתי קופות	29
דף י:	31
תד"ה ספק על	31
תד"ה ספק ביאה טהור	36
תד"ה על ובדק ולא אשכח	38
תד"ה חולין ומעשר שני מעורבים	42
תד"ה הניח עשר ומצא תשע	43
דף י:	44
תד"ה ואם לא בדק בתוך המועד	44
דף יא:	48
אבל לא גודשין	48
דף יא:	57
תמצית סוגיא דאחד אומר	57
דף יב:	62
תד"ה אלא אמר רבא	62
תד"ה באיזה יום	64
תד"ה לר' מאיר יהבינן להו	67
דף יב:	69
תד"ה ולהך לישנא דאדם טועה שעה ומשהו	69
דף יג:	71
תד"ה רבן גמליאל לאו מכריע	71
תד"ה ושורפין	73
רש"י ד"ה לא בערב שבת	75
תד"ה מאי לאו לנכרים	76

דף ז:

תד"ה ונרות מנר

1) גמרא

a) קשיא

i) How do we know that בדיקה הנר must be לאור הנר?

b) תירוץ

i) says we derive רב חסדא:

(1) מציאה דחמץ (שבעת ימים שאור לא ימצא) ממציאה דבנימין (ויחפש...וימצא)

(2) ומציאה דבנימין מחיפוש דבנימין (ויחפש...וימצא)

(3) וחיפוש דבנימין מנרות דירושלים (אחפש את ירושלים בנרות)

(4) וחיפוש דירושלים מנרות ירושלים מנר יחידי (ללמד דצריכים נרות לחיפוש)

(5) ונרות דירושלים מנר יחידי (נר ד' נשמת אדם חופש כל חדרי בטן)

ii) תנא דבי ר' ישמעאל

(1) כתיב שבעת ימים שאור לא ימצא

(2) ואומר חיפוש דבנימין

(3) ואומר חיפוש דירושלים

(4) ואומר נרות דירושלים

(5) ואומר נר יחידי

iii) תנא דבי ר' ישמעאל to קשיא

(1) Why do you need

(a) ואומר נר יחידי

(2) You already have your לימוד from ירושלים נרות

iv) תירוץ

(1) without נר יחידי I might have thought that נרות are **not** fit for בדיקה

(2) And נרות will be used to search ירושלים in order **not** to find small עוונות

2) תוספות (מהרש"א as explained by)

a) Introduction

i) Wherever the גמרא derives a proof with the format

(1) קרא קמא ואומר קרא בתרא

ii) Each קרא itself is enough for the לימוד

iii) So in reality either one of the פסוקים is enough

iv) And that's why the גמרא never asks

- (1) Why do you need the first קרא once you have the second קרא
 - (a) Because we know that that is precisely the point:
 - (b) Each קרא is enough standing alone
- v) קשיא
 - (1) Then why does the גמרא then typically asks מאי ואומר
 - (2) Meaning why do you need the second קרא
- vi) תירוץ
 - (1) Because although the ואומר syntax means each קרא is enough standing alone
 - (2) The wording also implies that a בעל דין
 - (3) Could raise a plausible minor objection to the קרא קמא
 - (4) And the גמרא then explains this minor objection
 - (5) An example is דבי ר' ישמעאל
 - (a) Where without קרא בתרא
 - (b) A בעל דין might have objected that
 - (c) In ירושלים the reason that גרות were used was not to find עוון זוטר
- b) רב חסדא does **not** use the ואומר format
- c) this suggests that each קרא does need support from the other
- d) We already know why the first קרא needs minor support from the second
 - i) i.e., to avoid the objection we mentioned earlier
- e) קשיא
 - i) But once we have קרא בתרא
 - ii) Why do we need קרא קמא altogether
 - iii) קרא בתרא alone should be enough
 - iv) Derive
 - (1) חיפוש דבנימין מחיפוש דנר יחידי בקרא בתרא
 - (2) וחיפוש דנר יחידי מנר באותו קרא
- f) תירוץ
 - i) On the second קרא we can assert
 - (1) That הקב"ה is doing the searching
 - i) Not the נר

דף ח.

תד"ה מטה החולקת בתוך הבית ומפסקת

- 1) גמרא
 - a) קשיא
 - i) There is a סתירה between these two ברייתות
(1) ברייתא א'
 - (a) רשב"ג אומר מטה החולקת בתוך הבית ומפסקת
 - (b) **צריכה בדיקה**
 - (2) ברייתא ב'
 - (a) רשב"ג אומר מטה החולקת בתוך הבית
 - (b) ועצים ואבנים סדורים תחת' ומפסקת
 - (c) **אינה צריכה בדיקה**
 - b) תרצן
 - i) לא קשיא הא דמידליא הא דמיתתאי
 - ii) As we'll explain below
- 2) רש"י
 - a) Where is the potential חמץ?
 - i) Under the bed.
 - ii) The bed is מפסקת in the sense that it establishes a space under it.
 - b) What does החולקת teach?
 - i) That the bed is used as a partition for part of a room.
 - c) קשיא
 - i) Doesn't that suggest that we're concerned with חמץ in the partitioned-off portion?
 - d) תירוץ
 - i) No.
 - ii) החולקת is stated only by-the-way: it has no relevance to whether or not we need בדיקה.
 - e) The גמרא resolves the סתירה as follows:
 - i) where the bed is high off the ground (דמידליא)
 - (1) we need בדיקה because the large space under the bed may have been used

- ii) Where the bed is low on the ground (דמייתתאי),
 - (1) there is no בדיקה because it is difficult to use the space
- 3) תוספות
 - a) רש"י on קשיא
 - i) The ברייתא would not have used החולקה if it was irrelevant.
 - b) תירוץ
 - i) Disagrees with רש"י
 - ii) The space for which בדיקה is at issue is in fact the inside portion of the room.
 - iii) The issue is whether we need בדיקה for the inside portion of the room.
 - iv) When the תרצן distinguishes between high and low beds, he means either
 - (1) First Approach
 - (a) Where the bed is high off the ground,
 - (i) the resulting access under the bed to the inside of the room
 - 1. makes it likely that the inside portion of the room was used
 - a. and we require בדיקה, and
 - (b) where the bed is low on the ground
 - (i) the resulting lack of access under the bed to the inside of the room
 - 1. makes it not likely that the inside portion of the room was used
 - a. and we don't require בדיקה
 - (2) Second Approach
 - (a) Where the bed is high off the ground
 - (i) access over the bed to the inside of the room
 - 1. is inconvenient and בדיקה is not required
 - (b) Where the bed is low off the ground
 - (i) access over the bed to the inside of the room
 - 1. is convenient and בדיקה is required
- c) קשיא
 - i) But note that ב' ברייתא
 - (1) That says אינה צריכה בדיקה
 - (a) says עצים ואבנים סדורים תחתיה.
 - ii) Why don't we explain that
 - (1) the reason ב' ברייתא requires no בדיקה is
 - (a) because the wood and stones under the bed

- (i) block access under the bed to the inside portion of the room.
- (2) in 'א ברייתא we do need בדיקה
 - (a) because access isn't blocked by wood and stones
- d) תירוץ
 - i) גרסת מהרש"ל according to תירוץ uses the following words in תוספות
 - (1) דלא משמע לי שבשביל כך אין צריך בדיקה
 - (2) **אלא** משום דאין דרך לשוב ולעבור תחת המטה
 - ii) גרסת מהרש"א according to תירוץ uses the following words in תוספות
 - (1) דלא משמע לי שבשביל כך אין צריך בדיקה
 - (2) משום דאין דרך לשוב ולעבור תחת המטה
- 4) מהרש"ל
 - a) By using אלא תוספות says
 - i) that wood and stones
 - (1) aren't at all factors in whether or not בדיקה is needed.
 - ii) The only factor that's relevant to whether he might have gone under the bed
 - (1) Is how high the bed was off the ground
- 5) מהרש"א
 - a) Two קשיות on מהרש"ל
 - i) First קשיא
 - (1) why does 'ב ברייתא mention עצים ואבנים at all?
 - ii) Second קשיא
 - (1) עצים ואבנים rules that בית יוסף סי' תלג
 - (a) **is** a factor for this section ("תירוץ הראשון") of תוספות.
 - b) תירוץ
 - i) The proper גרסא in תוספות does not contain the word **אלא**. What תוספות means is that:
 - (1) Where there is wood under the bed, he indeed doesn't have access under the bed to the inside of the room
 - ii) But the מקשן assumed that there would be no access under the bed
 - (a) Even where there is no wood
 - iii) That's why he asks that in 'א ברייתא
 - (a) Although there is no wood
 - (i) there still ought to be no בדיקה

- iv) The גמרא answers that
- (1) First Approach
 - (a) בדיקה ברייתא א' requires
 - (i) because the bed is high
 - (ii) and there is no wood to block access
 - (b) בדיקה ברייתא ב' requires no
 - (i) because the bed is low
 - (ii) and there would be no access
 - (iii) even if wood had not been placed under the bed
 - (2) Second Approach
 - (a) בדיקה depends only on whether there is access over the bed
 - (b) so that wood under the bed is irrelevant
- 6) Back to תוספות as explained by מהרש"א
- a) רבינו חננאל says that
 - i) Both ברייתות say no בדיקה is necessary
 - ii) And both ברייתות there is no בדיקה because
 - (1) Consistent with the first approach we've explained
 - (2) there is no access **under** the bed
 - b) The סתירה is that
 - i) The first ברייתא doesn't rely for this ruling on wood under the bed
 - ii) The second ברייתא does rely on wood and stones under the bed
 - c) The second approach that we've explained earlier
 - i) That the issue is access **over** the bed
 - (1) doesn't work for רבינו חננאל
 - ii) What difference does it make to access over the bed
 - (1) That there are wood and stones under the bed?

דף ט.

גמ' טעמא דלא חזינא

- 1) (רש"י as explained by משנה)
 - a) a person needn't do בדיקה for every part of his house at the same time
 - b) because we're not concerned that maybe
 - i) while he was בודק one part of the house
 - ii) a חולדה took חמץ from an area not yet בדוק to an area that was already בדוק
 - c) because if you were concerned about חמץ being dragged within a house
 - d) אין לדבר סוף
 - e) And you'd also have to worry
 - i) That maybe person 'א was בודק his house before 'ב was בודק his house
 - ii) And a חולדה later dragged חמץ from the house of 'ב to the house of 'א
 - f) קשיא
 - i) you imply that
 - (1) we don't worry about a חולדה because we did' see one
 - (2) suggesting that if we saw a חולדה drag חמץ, we need a new בדיקה
 - ii) what about the משנה that says
 - (1) we can assume that a חולדה וחזיר would root out and eat corpses
 - iii) if we make the same assumption for חמץ
 - (1) there should be no בדיקה even where we saw a חולדה
- 2) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) The משנה relied on two factors not to require בדיקה
 - (1) that he didn't see a חולדה taking חמץ
 - (2) that we needn't worry about a חולדה he didn't see
 - (a) because אין לדבר סוף
 - ii) The גמרא asks only that
 - (1) Given that a חולדה eats what it finds anyway
 - (2) Why does the משנה stress that he didn't see a חולדה
 - iii) Why doesn't the גמרא also ask
 - (1) That once we know that a חולדה eats what it finds

- (2) It's irrelevant whether there was a חולדה that he didn't see
 - (a) So that אין לדבר סוף is also irrelevant
- b) תירוץ
 - i) You're assumptions are wrong
 - ii) It's not true that
 - (1) Where we didn't see a חולדה
 - (2) The משנה still requires support of אין לדבר סוף
 - (a) To conclude that there was no unseen חולדה
 - iii) Instead, explain the משנה this way
 - (1) Where we didn't see a חולדה taking חמץ
 - (a) We rely on that fact alone to assume that there was no חולדה at all
 - (i) Seen or unseen
 - (2) Where we saw a חולדה taking חמץ
 - (a) Then
 - (i) in the house where the חולדה was seen
 - (ii) We require new בדיקה for the part already בדוק
 - (iii) Because we don't rely on אין לדבר סוף
 - (iv) To avoid a second בדיקה that isn't an excessive burden
 - (3) But
 - (a) In another house
 - (b) We don't require new בדיקה
 - (c) Because אין לדבר סוף
 - (d) And it would be an excessive burden to have all householders
 - (i) Do a new בדיקה
 - (ii) Once a חולדה was seen taking חמץ in any one house
- c) The משנה that says we assume that a חולדה eats all corpses
 - i) Suggests to the מקשן that we ought to rely on חמץ having been eaten
 - (1) Even in the house where we saw the חולדה
 - (a) And that no new בדיקה should be needed
 - ii) The מקשן can't add to his קשיא
 - (1) Why does the משנה rely on אין לדבר סוף
 - (a) Because
 - (i) in the same house we don't rely on אין לדבר סוף

(ii) and in a different house

1. our משנה agrees that אין צריך בדיקה
a. even where we saw a חולדה take חמץ
2. and once the result is the same
3. it's not significant that
a. our משנה relies on אין לדבר סוף
i. while the other משנה relies on the assumption that אכלתו

תד"ה כ"מ שחולדה

1) Review the גמרא again:

- a) The משנה implies that we require a new בדיקה
 - i) for a part of the house that was already בדוק
 - (1) if we saw a חולדה taking חמץ from a non-בדוק portion of the house
- b) קשיא
 - i) Why so?
 - ii) The מדורות עכו"ם of ברייתא holds that
 - (1) gentile dwellings are טמא because gentiles tend to bury infant corpses in their dwellings
 - (2) but where חולדה וחזיר יכולין להלוך
 - (a) the dwellings are טהור
 - (i) because the animals are assumed to root out the corpses and consume them.
- c) Two תירוצים
 - i) רב זירא says
 - (1) it's true that a חולדה eats up meat and leaves no trace
 - (2) but when it eats bread it does leave traces
 - ii) רבא says
 - (1) in the case of gentile dwellings we don't know of any actual corpses.
 - (2) Contrast our משנה where
 - (a) because אין ספק מוציא מידי וודאי
 - (b) the ספק of maybe the חולדה ate it
 - (i) can't dislodge the וודאי that a חולדה was carrying חמץ
 - (3) קשיא
 - (a) But is it true that אין ספק מוציא מידי וודאי?
 - (i) If so, why do we assume that a חבר שמת was מתקן his פירות before he died?
 - (ii) It's וודאי that the פירות require מעשר and only a ספק that the חבר was מעשר the פירות!
 - (b) Doesn't this prove that אין ספק מוציא מידי וודאי!
 - (4) Two תירוצים

(a) See the גמרא's first תירוץ, which isn't relevant to the תוספות.

(b) Second תירוץ

(i) There is no וודאות that the פירות require מעשר.

(ii) מערים אדם על תבואתו ומכניסה במוץ שלה כדי שתהא בהמתו אוכלת ופטורה מן המעשר.

(iii) It follows that the ספק מוציא מידי חבר שמת ברייתא doesn't prove that וודאי.

2) Now see תד"ה כדי שתהא בהמה אוכלת

a) קשיא

i) But even if ודאי טבל דרבנן the produce was at one point מוכניסה במוץ שלה.

ii) The produce remained טבל subject to the ספק that it was מעושר.

iii) It follows that the ספק מוציא מידי וודאי דרבנן on חבר שמת ברייתא proves at least that!

b) תירוץ

i) Yes, but the גמרא assumes that in the משנה on חמץ there was no ביטול, so the חיוב דאורייתא is בדיקה.

ii) The ברייתא can prove that ספק מוציא מידי וודאי, but it can't prove it in a דאורייתא case similar to our משנה.

iii) That's why in the דאורייתא case in the משנה we require new בדיקה when we know that a חולדה introduced חמץ. We don't rely on the ספק that the חולדה ate it up.

3) מהרש"א

a) ארץ ישראל in דרבנן is only טומאת מדורת עכו"ם.

b) In fact, there is no טומאת מדורת עכו"ם at all in חוץ לארץ.

c) קשיא

i) How could the מדורות עכו"ם try to prove from מקשן

(1) where the טומאה is only דרבנן

d) that בדיקה דאורייתא and that we can dispense with ספק מוציא מידי וודאי?

תד"ה כדי שתהא בהמה כו' ומהכא נמי שמעינן כו'

הלכה	רש"י	תוספות לפי מהרש"א	תוספות לפי מהרש"ל
תרומה טמאה מותר בהסקה ולא בשאר הנאה של כילוי	נתתי לך משמרת תרומותי בשתי תרומות טהורה וטמאה		
טבל טמא אסור בהדלקה	מהיקש בקרא דלעיל מה טבל טהור אין עיקר הנאתה (אכילה) עד הרמה אף טמא	כמו שפירש רש"י	כמו שפירש רש"י
טבל טהור אסור אף לכהן בהדלקה ולהאכילה לבהמתו	מק"ו ומה טבל טמא אסור בהדלקה כ"ש דטבל טהור אסור בהדלקה	מהיקש מה טבל טמא אסור בהדלקה אף טהור אסור בהדלקה ושאר הנאה של כילוי	כמו שפירוש מהרש"א
אסור לישראל להאכיל לבהמתו תרומה (דהרי טבל אסור אף לכהן להאכילו) וגם כהן ששכר בהמת ישראל אסור להאכילה תרומה		מב' היקישות א' מה תרומה טהורה אסור לישראל לאכול בו אף תרומה טמאה אסור להדליק בה, וב' מה תרומה טמאה אסורה להדליק אף בטהורה אסורה להדליק או לשאר הנאה של כילוי לישראל או לצורך ישראל	מק"ו ומה טבל טהור שאסור בהדלקה ובכל הנאה של כילוי כ"ש תרומה טהור שאסור בהדלקה

1) גמרא

- a) מערים אדם על תבואתו ומכניסה במוץ שלה
- b) כדי שתהא בהמתו אוכלת ופטורה מן המעשר

2) תוספות

- a) קשיא
 - i) Why do we need the הערמה
 - ii) Why should we think that טבל is אסור בהנאה

b) תירוץ

- i) In גמרא מסכת שבת says that
 - (1) ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומותי
 - (a) The word תרומותי, which is in the plural
 - (2) Refers to two תרומות
 - (a) תרומה טהורה

- (b) תרומה טמאה
- (3) And compares the two by היקש
- (4) To teach two לימודים
 - (a) First לימוד
 - (i) תרומה טמאה
 1. Although it's אסור באכילה
 2. And although it's מצוה לשורפה
 - (ii) Nevertheless is similar to תרומה טהורה
 1. in that it has a היתר
 2. namely
 - a. היתר הסקה והדלקה
 - (b) Second לימוד by way of היקש
 - (i) Just as for תרומה טהורה
 1. its main הנאה, which is אכילה
 - a. applies only after הרמה and not while it's טבל
 - b. because במיתה לאוכלה
 - (ii) Just so for תרומה טמאה
 1. its הנאה for הסקה והדלקה
 2. applies only after הרמה and not while it's טבל
- ii) רש"י
 - (1) קשיא
 - (a) how do we know that אסור בהדלקה טבל טהור
 - (2) תירוץ
 - (a) based on a שכן:
 - (i) if אסור בהדלקה is טבל טמא
 - (ii) Then certainly אסור בהדלקה is טבל טהור
- iii) תוספות
 - (1) רש"י on קשיא
 - (a) What is the basis of the שכן?
 - (b) Why should טבל טהור be more prone to איסור than טבל טמא?
 - (2) שטת תוספות
 - (a) We derive that אסור בהדלקה טבל טהור
 - (i) from the same היקש we used earlier

1. just as טמא is טבל בהדלקה
2. Just so טהור אסור בהדלקה

iv) קשיא

- (1) does it make a difference
 - (a) if the לימוד is by שכן כל as in רש"י
 - (b) Or by היקש as in תוספות

v) תירוץ

- (1) yes
- (2) A לימוד from שכן כל is limited the precise איסור that applies to טמא
 - (a) That is, הדלקה, איסור
- (3) A לימוד by way of היקש can extend the איסור for טהור
 - (a) הנאה של כילוי

c) And this answers our original קשיא

- i) We now have a source for the rule that
 - (1) אסור להאכיל טבל טהור לבהמתו
- ii) The הנאה של כילוי is אכילת בהמתו because איסור

3) תוספות

a) קשיא בדרך אגב

- i) How do we know that
 - (1) A ישראל can't feed תרומה to his animal
 - (2) A ישראל can't fee תרומה to an animal he rented from a ישראל כהן

b) תירוץ (מהרש"ל according to)

- i) Apply this כל שכן
 - (1) if טהור is לבהמתו
 - (a) Even of a כהן
 - (2) Then certainly
 - (a) תרומה טהורה אסורה להאכילה לבהמתו של ישראל

4) מהרש"א

a) קשיא

- i) The same sort of קשיא applies that תוספות asked רש"י earlier
 - (a) What is the basis of the כל שכן?
 - (b) Why should תרומה טהורה be more prone to איסור than טהור

b) תירוץ

- i) תוספות relies on two serial extensions of the היקש we discussed earlier
 - (1) First היקש
 - (a) Just as for תרומה טהורה
 - (i) its main הנאה, which is אכילה
 - 1. is אסור לישראל
 - (b) Just so for תרומה טמאה
 - (i) What's לכהן
 - 1. Namely הדלקה והסקה
 - (ii) Is אסור לישראל
 - (2) Second היקש
 - (a) Just as תרומה טמאה
 - (i) Is אסור לישראל בהדלקה
 - (3) Just so
 - (a) תרומה טהורה אסורה לישראל בהדלקה
- c) And as we said earlier
 - i) when the לימוד is by way of היקש
 - ii) We can extend the איסור for תרומה טהורה
 - (1) To cover any
 - (a) הנאה של כילוי לישראל

דף ט:

תד"ה ספק גררוהו

	משנה: בחמץ דחזינא דשקלי' חולדה צריך בדיקה דאין ספק אוכלתי' מוציא מידי ודאי חמץ	
	קשיא: מבריינתא דשפחה אחת דהטהרוהו לכהן דספק דגררוהו מחוץ לבור מוציא מידי ודאי דהטילה נפל בו	
תרצן ב' הגם דודאי נפל הרי ודאי גררוהו והלכך ודאי מוציא מידי ודאי ובפשיטות טהור אף ברה"י		תרצן א' ספק נפל הי' וספק מוציא מידי ספק, ולענין טומאה לא הוי אלא ס"ס (ספק נפל וספק גררוהו) וס"ס מועלת אף לגבי טומאה ברה"י דגררוהו ספק רגיל הוא
קשיא: הרי אינו ודאי לגבי כהן דעומד ברה"י דשמא גררוהו לתחת רגליו		קשיא: הרי הספק אינו רגיל לגבי כהן דעומד ברה"י דשמא גררוהו לתחת רגליו
תירוץ: אה"נ דלגבי רגלי כהן צריכין לספק ספיקא אף לתרצן ב': ספק גררוהו וספק דאכלתי' ואותו ספק דאכלתי' ספק רגיל הוא ולכן טהור אף ברה"י		תירוץ: אף בלא ספק דגררוהו אית לי' ספק רגיל דאכלתי' בהדי ספק נפל
	מהרש"א עכשיו ניחא מאי דמקשן לעיל הקשה והרי בשפחה ספק גררוהו וכו' ולא הקשה מספק אוכלתי', דעדיפא לי' להקשות דאף ספק דאינו רגיל מוציא מידי ודאי, והלכך נקט ספק גררוהו דמיהת לתרצן ב' אינו רגיל הוא לגבי רגלי כהן חוץ לבור (משא"כ לתרצן א' רגיל הוא לגבי בור עצמו) ולא נקט אוכלתי' דרגיל הוא לגבי רגלי כהן בין לתרצן א' בין לתרצן ב'	

1) גמרא

a) The משנה implies that we require a new בדיקה if we saw that a חולדה carried חמץ.

- b) קשיא
- i) Why so?
 - ii) The *ברייתא* of *מדרות עכו"ם* holds that gentile dwellings are *טמא* because gentiles tend to bury infant corpses in their dwellings.
 - iii) But where *חולדה* the dwellings are *טהור*, because the animals are assumed to root out the corpses and consume them.
- c) תירוץ לפי רבא
- i) in the case of gentile dwellings we don't know of any actual corpses.
 - ii) Contrast our *משנה*
 - (1) Where, because *מוציא מידי ודאי*
 - (a) the *ספק* of maybe the *חולדה* ate it
 - (b) can't dislodge the *ודאי* that the *חולדה* carried *חמץ*
- d) קשיא
- i) But how can you say *אין ספק מוציא מידי ודאי*?
 - (1) A *בריייתא* discusses the case of a *שפחה* who threw her *נפל* into a *בור*. A *כהן* then leaned over the *בור* to see if the *נפל* was male or female. The *כהן* didn't see the *נפל*, but it was possible that it was nevertheless in the *בור*.
 - (2) If there was a corpse in the *בור* the *כהן* would have been *טמא טומאת אהל*.
 - (3) The *כהן* was ruled *טהור*, because
 - (a) The area was frequented by *חולדה* and *ברדלס*
 - (b) and these animals would have already dragged the *נפל* away.
 - (4) So you see that the *ספק* activity of the *חולדה* prevails over the *ודאי* that there was once a *נפל* in the *בור*!
- e) Two תירוצים:
- i) First תירוץ
 - (1) There is no *נפל ודאי*
 - (2) So this is a case of *ספק מוציא מידי ספק*
 - (3) And as concerns *טומאה*
 - (a) Although *ספק טומאה* *ברשות היחיד* *טמא*
 - (b) This case is different, because, as we'll explain more later
 - (c) There is only a *ספק ספיקא* that the *כהן* is *טמא*
 - (i) Namely,
 1. The *כהן* is *טמא* only if:
 - a. there really was a *נפל*,

b. and only if the חולדה didn't drag it away

ii) Second תירוץ

(1) This is a case of וודאי מוציא מידי וודאי.

(2) Although

(a) it's only a ספק whether a חולדה has *eaten* what she dragged away

(b) it's certain that she has *dragged* these items away into a burrow at the side of the pit

(c) so it's certain there is no טומאה in the pit itself

(3) Contrast our משנה on חמץ

(a) where dragging doesn't avail to avoid the איסור חמץ

(b) and we need to rely on the ספק that the חולדה ate up the חמץ.

2) רשיי

a) קשיא

i) What difference does it make that the חולדה dragged the נפל into a burrow in the side of the pit?

ii) The כהן may have stood directly above the burrow and have become טמא, because בוקעת ועולה is טומאה רצוצה!

b) תירוץ

i) We assume the burrow was פותח טפח, i.e., a טפח high and wide. The top of this space is an אהל that blocks טומאה from moving upward.

3) תוספות:

a) קשיא

i) If the בור is located in רשות הרבים

(1) why did the מקשן think that the fact that we were מטהר the כהן proves ספק מוציא מידי וודאי

(2) Even the slightest ספק is מטהר ברשות הרבים!

ii) And if the בור is היחיד

(1) we understand the מקשן's complaint that the ברייתא proves that ספק מוציא מידי וודאי.

(2) But the גמרא's First תירוץ – that in this case ספק מוציא מידי ספק – is difficult: the slightest ספק – even a ספק ספיקא -- should be היחיד

iii) Note that this קשיא doesn't apply to the Second תירוץ

(1) Because that תירוץ is based on a ודאי גררוהו

(a) Not a ספק ספיקא

(2) And of course ודאי טהור avails even in a רשות היחיד

- b) תירוץ
- i) The בור is ברשות היחיד.
 - ii) The First תירוץ says that
 - (1) the ספק ספיקא (was it a נפל, and even it was a נפל was it נגרר) nevertheless works
 - (a) because the ספק גררוהו is an unusually powerful ספק – a ספק הרגיל – which supports a ספק ספיקא even ברשות היחיד.
- c) קשיא
- i) OK, the בור is ברשות היחיד. But where does the כהן stand?
 - (1) If he's ברשות היחיד then there's a ספק that he's standing above the burrow, and טומאה רצוצה בוקעת ועולה.
 - (a) We'll see below why תוספות doesn't accept
 1. the approach by רש"י to this קשיא
- d) Two approaches:
- i) First approach
 - (1) The כהן stands ברשות הרבים
 - ii) Second approach (as explained by מהרש"א)
 - (1) The כהן stands ברשות היחיד.
 - (2) True, גררוהו is not a ספק הרגיל relative to where the כהן stands on the side of the בור
 - (3) But there is another ספק – ספק אוכלת'י
 - (a) which together with ספק נפל forms a ספק ספיקא
 - (4) and ספק אוכלת'י is a ספק הרגיל in its own right
 - (5) So that this ספק ספיקא works even in רשות היחיד
 - iii) By way of summary of the second approach
 - (1) The First תירוץ we analyzed earlier relies on
 - (a) a ספק ספיקא for the בור
 - (i) ספק נפל וספק גררוהו (רגיל)
 - (b) a separate ספק ספיקא for where the כהן stands
 - (i) (רגיל) ספק נפל וספק אוכלת'י¹
 - (2) The Second תירוץ we analyzed earlier relies on
 - (a) ודאי גררוהו for the בור

¹ Alternatively, the first תירוץ could also have relied on ספק אוכלת'י relative to the בור, but it didn't have to rely on that ספק

- (i) Remember that this תירוץ holds there was a נפל ודאי
- (b) ספק ספיקא for where the כהן stands
 - (i) ספק גררוהו וספק אוכלתי' (רגיל)

4) מהרש"א

a) קשיא

- i) Remember that the גמרא first noted that our משנה holds ודאי מוציא מידי ודאי
- ii) מעשה בשפחה אחד of ברייתא
 - (1) Does the ספק גררוהו prevail over נפל ודאי
- iii) Why did the גמרא assume that
 - (1) the ברייתא relied on ספק גררוהו
 - (2) And that it didn't rely on 'ספק אוכלתי'
- iv) After all, for מדורות עכו"ם we did rely on ספק אוכלתי'

b) תירוץ

- i) For both the First תירוץ and the Second תירוץ
 - (1) ספק רגיל counts as a ספק אוכלתי'
 - (2) relative to where the כהן stands
- ii) תירוץ doesn't count as רגיל ספק גררוהו
- iii) The מקשן preferred to point out that even a weak non-רגיל kind of ספק
 - (1) Prevails over a ודאי
- iv) That's why the מקשן based his קשיא on גררוהו

5) תוספות

a) Recall this קשיא and תירוץ we brought for רש"י earlier:

i) קשיא

- (1) What difference does it make that the חולדה dragged the נפל into a burrow in the side of the pit?
- (2) The כהן may have stood directly above the burrow and have become טמא, because רצוצה is טומאה רצוצה!

ii) תירוץ

- (1) We assume the burrow was טפה, i.e., a טפה high and wide. The top of this space is an אהל that blocks טומאה from moving upward.

b) We then mentioned that תוספות asked the same קשיא

c) קשיא

- i) Why doesn't תוספות accept the תירוץ that רש"י offered?

- d) מהרש"א (as explained by תירוץ)
- i) it can't be that רש"י is right that the טומאה is blocked because פותח טפה, because, if so,
 - (1) the passageway from the burrow to the pit is likely also a טפה wide, and
 - (2) that should bring the טומאה right back into the בור so that the כהן gains nothing by the גירוהו to the burrow.
- 6) מהרש"ל
- a) מהרש"י holds the burrow was a טפה high inside
 - i) so that the טומאה wasn't בוקעת ועולה
 - b) but its passageway was less than a טפה wide
 - i) so that its טומאה didn't pass into the בור.
- 7) מהרש"א
- a) תוספות doesn't accept this explanation
 - b) because תוספות holds that
 - i) if the passageway is not a טפה wide
 - ii) the burrow is considered a קבר סתום
 - iii) which is בוקעת even if the burrow is a טפה high inside.

תד"ה היינו תשע חנויות

דין	דרגות קבוע	
א'	ראינו לידת הספק במקום בו ידוע האיסור ולא פריש כלל -- היינו קבוע רגיל כדמחצה על מחצה דמי	תשע חנויות וכו' דידוע איזה חנות מוכרת נבילה ולקח מאיזה מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח
ב'	פריש ממקום קבועתו ולא ראינוהו עד זכבר פריש -- היינו סתם דין פריש דהולכין אחר הרוב	תשע חנויות וכו' בנמצא הלך אחר הרוב
ג'	קבוע רגיל וראינו פרישה דלאחר מכן -- דינו קבוע דחשוב כנולד ספק במקום קבוע	למסקנת תוספות היינו ציור דגמ' דידן דראינו דאתא עכבר ושקל ממקום בו ידוע ציבורו דחמץ וראינוהו דפריש ודנמצא בפיו דאותו עכבר
ד'	פריש ותולין דנולד הספק במקום בו ידוע האיסור – בה"א ס"ל דדינו קבוע וקא מסקי דדינו פריש כדין נכרי שנמצא בידו	אתא עכבר ושקל ונמצא בפיו ותולין דאתא ממקום בו ידוע איסורו וכן בנמצא ביד נכרי
ה'	בעת לידת ספק ידוע דמעורב בהן איסור ולא ידוע איזהו מהן אסור (קבוע אינו ידוע)	זבחים שנתערבו בחטאות המתות
ו'	קבוע אינו ידוע ואח"כ כבשינהו ופרש וראה דחשוב נולד ספק במקום קבוע מטעם דין ג' והיינו דינא דנכבשינהו וניידי אליבא דתוספות בסוגיין	זבחים שנתערבו בחטאות המתות וכבשינהו וראה אחד פורש
ז'	קבוע אינו ידוע ואח"כ כבשינהו ופריש ולא ראה דלא נולד ספק במקום קבוע והיינו דינא דנכבשינהו וניידי אליבא דתוספות בחולין	זבחים שנתערבו בחטאות המתות וכבשינהו ולא ראה פרישה דחד מינייהו

1) גמרא

a) תשע ציבורין של מצה ואחד של חמץ

i) ואתא עכבר ושקל

ii) ונמצא בפיו לפי שטת תוספות

iii) We treat the case as

(1) מחצה על מחצה וספק איסורא לחומרא

iv) Because we don't follow רוב

(1) Where the ספק was generated in our minds

(2) At a place (מקום קבוע)

(3) Where we knew there was both איסור and היתר

b) פירש פרוסה אחת

i) ואתא עכבר ושקל ונמצא בפיו

ii) הלך אחר רוב

iii) Because the ספק was not generated במקום קבוע

c) Similarly

i) תשע חנויות כולן מוכרין בשר שחיטה ואחת מוכרת בשר נבלה

(1) ולקח מאחת מהן...ספיקו אסור

ii) ובנמצא הלך אחר הרוב

2) חולין in גמרא

a) בשר שנמצא ביד נכרי הולכים אחר הרוב

3) זבחים in גמרא

a) אחת מחטאות המתות או שור הנסקל

i) שנתערבו ברוב בהמות מותרות

ii) ימותו כולן ולא בטלי ברוב

b) But if he moved them out one by one

i) According to our תוספות

(1) As he watched

ii) According to תוספות in חולין

(1) While he did **not** watch

iii) We should treat the case as פרש and follow the רוב

iv) But instead we are

- גוזר פרש אטו קבוע (1)
- 4) מהרש"א (as explained by תוספות)
- a) קשיא
- i) Go back to
- (1) עכבר דשקל ונמצא בפיו
- ii) We can accept that this case is different
- (1) from חוץ מהנויות
- (a) Because for the עכבר we can at least assume that the
- (b) ככר was taken from the ציבורין that are a מקום קבוע
- iii) but why is the עכבר case different
- (1) from נמצא ביד נכרי
- (2) Where we can make the same assumption
- b) תירוץ
- i) we saw the עכבר take the ככר from the piles and leave
- (1) so that we saw the ספק being generated במקום קבוע
- ii) the fact that it was moved later isn't relevant
- 5) The rest of this תוספות here
- a) is different from תוספות in חולין
- b) because of the differences we explained above
- i) on whether in זבחים
- (1) he saw or did not see the animals move away from the herd
- 6) תוספות here
- a) קשיא
- i) In זבחים you said that he **watched** as he moved out the animals
- ii) Yet you said that we would have treated the case as נמצא
- iii) Were we not גוזר פרש אטו קבוע
- iv) Shouldn't we have treated the case
- (1) As עכבר where we said there is no רוב
- (2) Because the ספק was generated במקום קבוע
- v) So why would we have treated the case as נמצא if not for the גזירה
- b) תירוץ
- i) The קבוע in זבחים isn't a true קבוע דאורייתא
- (1) Because

- (a) although when the ספק arose in our mind
 - (i) we knew there was definite איסור commingled in the herd
 - (b) we didn't know which animal was אסור
 - (c) so that this קבוע is only דרבנן (קבוע דאינו ידוע) in the table)
 - ii) and that's why
 - (1) even though we watched the פרש
 - (2) we would have treated the case as פרש
 - (3) were we not
 - (a) גוזר אטו קבוע
 - c) קשיא
 - i) Why don't we make the same גזירה for every case of נמצא or פרש
 - d) תירוץ
 - i) in the standard פרש case
 - (1) there is no concern that
 - (a) If we apply רוב to the פרש stage
 - (b) He may also purchase איסור at the קבוע stage
 - (2) Because at the קבוע stage
 - (a) The identity of the איסור was known
 - ii) But in the זבחים case
 - (1) Where in the קבוע stage we can't identify the איסור
 - (2) If we apply רוב once it's פרש
 - (3) He might apply רוב even while it's still קבוע
 - e) מהרש"א
 - i) קשה
 - (1) why didn't תוספות distinguish
 - (a) the standard פרש case
 - (b) From זבחים
 - (2) Simply
 - (a) because in זבחים he saw the פרש
 - (i) so we can consider the ספק to have begun קבוע במקום
 - (b) while in the standard פרש case he didn't see the פרש
- 7) חולין in תוספות
- a) קשיא

- i) In זבחים you said that he **didn't watch** as he moved out the animals
 - ii) Yet you were גוזר פרש אטו קבוע
 - iii) Why aren't we גוזר in the standard case of פרש
 - (1) Where he also didn't see the פרש
- b) תירוץ
- i) in the standard פרש case
 - (1) The identity of the איסור was known at the קבוע stage
 - (2) So there is no concern that
 - (a) If we apply רוב to the פרש stage
 - (b) He may also purchase איסור at the קבוע stage
 - ii) But the זבחים case
 - (1) Where in the קבוע stage we can't identify the איסור
 - (a) If we apply רוב once it's פרש
 - (b) He might apply רוב even while it's still קבוע
- c) Note that
- i) for תוספות in חולין
 - (1) Both in
 - (a) the זבחים case
 - (b) And in the standard פרש case
 - (2) He didn't see the פרש
 - ii) So the גמרא by קשיא to מהרש"א in our תוספות
 - (1) Doesn't apply to תוספות in חולין

תד"ה היינו שתי קופות

1) גמרא:

- a) There was a pile of חמץ and a pile of מצה and there were two houses, one of which was בדוק.
- b) One עכבר took a ככר from one pile and ran into one house, and another עכבר took a ככר from the other pile and ran into the other house.
- c) The issue is whether there is a חיוב for another בדיקה for the house that was already בדוק.

2) תוספות:

a) Review the גמרא at דף ט.

i) The משנה implies that we require a new בדיקה if we know that a חולדה carried חמץ.

ii) קשיא

(1) The ברייתא of עכו"ם holds that gentile dwellings are טמא because gentiles tend to bury infant corpses in their dwellings.

(2) But where חולדה וחזיר יכולין להלוך the dwellings are טהור, because the animals are assumed to root out the corpses and consume them.

iii) תירוץ

(1) רב זירא

(a) a חולדה eats up meat and leaves no trace. But when it eats bread it leaves traces.

(2) רבא

(a) in the case of gentile dwellings we don't know of any actual corpses.

(b) Contrast our משנה where the ספק of maybe the חולדה ate it can't dislodge the וודאי that the חולדה introduced חמץ, because וודאי מוציא מידי וודאי.

b) קשיא

i) Along the lines of רבא, why doesn't our גמרא say

(1) That the ספק that the עכבר ate the חמץ

(2) Outweighs the ספק that the עכבר ran into the house that was בדוק

c) תירוץ

i) The גמרא assumes that the ככר in our case is too big for the עכבר to eat up totally without leaving something.

3) מהרש"א:

a) בעל המאור explains that

- i) our גמרא agrees with רב זירא that an animal doesn't consume bread as completely as it does meat.
 - ii) So there is a וודאי that the עכבר left something over.
- b) The בעל המאור also sets out an alternative approach:
- i) maybe even רבא holds that an עכבר is different from a חולדה.
 - ii) A חולדה might eat bread completely, but an עכבר certainly does not.

דף י.

תד"ה ספק על

1) Basic Principles

- a) Where there was no ביטול the בדיקה is דאורייתא
- b) After ביטול the חיוב בדיקה is דרבנן
- c) In case of doubt on בדיקה we follow the חזקה
 - i) such as חזקת בדוק
 - (1) Even against a חיוב דאורייתא

2) Now analyze the איבעיות in the גמרא.

3) תשע ציבורין

- a) Two איבעיות
 - i) First איבעיא
 - (1) There were nine piles of מצה and one of חמץ
 - (2) An עכבר took one ככר and we don't know from which pile.
 - ii) תשובה
 - (1) Because of קבוע, we can't follow the רוב
 - iii) Second איבעיא
 - (1) There were nine piles of מצה and one of חמץ
 - (2) One ככר separated from one pile
 - (3) An עכבר took the ככר
 - iv) תשובה
 - (1) follow the רוב
- b) בדיקה רש"י says the issue is whether we need another בדיקה.
- c) תשע הנויות תוספות ד"ה disagrees for the following reasons:
 - i) If there was a prior ביטול, the potential חיוב בדיקה is only דרבנן
 - ii) Why is it relevant that we don't follow רוב for a קבוע in תשע הנויות which involves a ספיקא דאורייתא?
 - iii) And even if there was no ביטול, why can't we rely on חזקת בדוק even for a חיוב דאורייתא?
- d) So תוספות says

- i) the ככר was found בפני עכבר and the issue is whether it's באכילה מותר.
 - ii) Note that
 - (1) The דאורייתא ספק is
 - (2) There is no available הזקה to follow
- 4) שני ציבורין ושני בתים
- a) Involves
 - i) two houses, one of which was בדוק
 - ii) two ציבורין, one of חמץ and the other of מצה
 - iii) Two עכברים
 - iv) Each עכבר took a ככר from a different pile, one ran into one house and the other ran into the other.
 - v) The issue is whether we can assume that the עכבר that took חמץ entered the house that was not בדוק.
 - b) תשובה
 - i) The case is the same as
 - (1) שתי קופות אחת של חולין ואחת של תרומה
 - (2) ולפניהם שתי סאין אחת של חולין ואחת של תרומה
 - (3) ונפלו אלו לתוך אלו מותרים
 - (4) שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו... בתרומה דרבנן
 - ii) because בדיקה is only דרבנן we can also rely on שאני אומר (just as for שתי קופות)
 - (1) to arbitrarily decide that the חמץ was not brought into the house that was בדוק.
 - c) Note that
 - i) the גמרא says outright that there was ביטול and the בדיקה is דרבנן.
 - d) מהרש"א
 - i) קשיא
 - (1) why not rely on הזקת בדיקה to avoid בדיקה
 - ii) תירוץ
 - (1) why don't you ask the same question for שתי קופות
 - (2) the reason must be that the הזקה for the חולין קופת
 - (a) Is destroyed because we know that
 - (i) A סאה ספק is embedded into the קופה
 - (3) Just the same in our case
 - (a) An עכבר certainly went into one house

- (b) And the **ככר** that the **עכבר** held is a **ספק** without a **חזקה**
- (4) So we can't rely on **חזקת בדוק** for the house that was **בדוק**
- 5) **ציבור אחד של חמץ ושתי בתים בדוקין ולא ידעינן אי להאי על אי להאי על**
- a) An **עכבר** with **חמץ** entered into one of two houses that were **בדוק**
- b) We don't know into which house it went.
- c) **תשובה**
- i) compare this case to
- (1) **שני שבילין א' טמא וא' טהור**
- (2) **והוא הלך באחד מהן וחבירו הלך בשני**,
- (3) **רשות הרבים** where the **שבילין** are **רשות הרבים**.
- ii) In that case:
- (1) If only one person was unsure whether he passed over the **שביל טמא**
- (a) he certainly would have been **טהור**
- (b) because **טומאה ברשות הרבים טהור**
- (2) There is an issue in this case only because
- (a) two persons walked the **שבילין**
- (b) and one certainly walked in the **שביל טמא**
- (3) But so long as the two persons present the issue to **בית דין** separately
- (a) we ignore the inconsistency and rule that both are **טהור**.
- d) **רש"י**
- i) We apply the same rule for **חמץ**:
- (1) If the owners of the two houses approach **בית דין** separately we exempt each from further **בדיקה** notwithstanding the inconsistency.
- (2) Why the leniency?
- (a) Because the case involves owners who had already been **מבטל**, so the issue of **חיוב בדקה** is only **דרבנן**.
- e) **תוספות** is silent on this case.
- f) **מהרש"א**
- i) **תוספות** would disagree with **רש"י**, here, too.
- (1) That is, **תוספות** would say that this case also involves
- (a) **בדיקה דאורייתא**
- (b) Because there was no **ביטול**
- (2) The **גמרא** concludes that

- (a) חזקת בדוק should be dispositive in our case
- (b) even though where there was no ביטול and the בדיקה is דאורייתא
- (c) Just as in the case of טומאה each person has a חזקת טהרה ברשות הרבים
 - (i) Where he asks his שאלה separately
 1. and it's that חזקה that's dispositive even דאורייתא.

g) {For further analysis:

i) קשיא

(1) why is this case different from

- (a) ב' צבורין וב' בתים
 - (i) Where one house was בדוק and the other wasn't
 - (b) Where we said there is no חזקה to rely on

ii) תירוץ

(1) we prefer a case where two houses are both בדוק for these two reasons:

(a) First reason

- (i) there must be at least one house
 1. **that is בדוק**
 2. and that the עכבר didn't enter

(b) Second reason

- (i) because each house is בדוק
 1. we treat each house as a **separate** case
 2. the same as in שבילין ב' where we give each a חזקת טהרה
 - a. if he approaches the בית דין **separately**
 3. and in the separate case before us it is possible that there is no חמץ

(ii) Contrast where there is only one house that is בדוק

- 1. Where we consider both houses together as one case
- 2. So that in the joined case before us there is definitely חמץ
- 3. And the חזקת בדוק of the one house that is בדוק
 - a. can't withstand the possible entry of חמץ
 - i. as we discussed earlier}

6) ספק על, ספק לא על

- a) Here there was only one house
- b) it was בדוק
- c) we saw an עכבר שנטל חמץ.

- d) We don't know if the עכבר entered the house
- e) תשובה
- i) We compare this case to
- (1) a person who enters a בקעה בימות הגשמים
- (a) which is a רשות היחיד
- (2) and who doesn't know if he crossed a שדה in which there was טומאה.
- ii) The חכמים are מטמא because all ספיקות ברשות היחיד are טמא.
- iii) (שהי' ר' אליעזר אומר ספק ביאה טהור) מטהר ר' אליעזר.
- (1) There is a ספק ספיקא:
- (a) maybe he never went into the שדה that held the טומאה,
- (b) and even if he did maybe he wasn't מאהיל.
- f) רש"י says that for חמץ, where בדיקה is only a חיוב דרבנן, all agree לקולא.
- g) מהרש"א as explained by תוספות
- i) רש"י on קשיא
- (1) For חמץ there's a חזקת בדוק that applies even to a חיוב דאורייתא where there was no ביטול. So what's the analogy to בקעה?
- ii) גמרא on קשיא
- (1) ולא ידעינן אי להאי על אי להאי על
- (a) we compared the case to ספק טומאה ברשות הרבים
- (b) and respected the חזקת בדיקה for חמץ, even דאורייתא
- (i) just like we respect חזקת טהרה ברשות הרבים
- (2) Why would we compare על ספק (where there is even more of a חזקת טהרה, because maybe nobody was נטמא at all) to ספק טומאה ברשות היחיד where there is no חזקת טהרה?

תד"ה ספק ביאה טהור

- 1) Review the ספק על, ספק לא על גמרא again
 - a) A person enters a בקעה בימות הגשמים, which is a רשות היחיד. He doesn't know if he crossed a שדה in which there was טומאה.
 - b) The חכמים are מטמא because all ספיקות ברשות היחיד are טמא.
 - c) מטהר ר' אליעזר
 - i) שהי' ר' אליעזר אומר ספק ביאה טהור
- 2) תוספות and רש"י
 - a) Both ר' אליעזר and רבנן agree that
 - i) There is a ספק ספיקא:
 - (1) maybe he never went into the שדה that held the טומאה,
 - (2) and even if he did maybe he wasn't מאהיל
 - b) They argue in that
 - i) טהור ברשות היחיד is ספק ספיקא ר' אליעזר holds that
 - ii) חכמים disagree.
- 3) מהרש"א:
 - a) For תוספות the reference ר' אליעזר makes to ספק ביאה is דוקא is לאו דוקא.
 - b) In this case ספק ביאה just happens to be one of the two ספיקות: Did he enter the field that held the טומאה, and even if he did, was he מאהיל on the טומאה.
 - c) Similarly, חכמים are מטמא all ספיקות ברשות היחיד, whether or not ספק ביאה is one of the ספיקות.
 - d) קשיא
 - i) So, why at תד"ה ואם תמצא לומר does דף ט. refer to ספק ביאה as a powerful ספק that is similar to ספק הרגיל?
 - e) תירוץ
 - i) Must be that the תוספות on דף ט is based on the following פשטים of רש"י (עבודה זרה):
(בבא בתרא דף נה) רשב"ם and (דף עא. דף עא.)
 - (1) רש"י
 - (a) the שדה is full of טומאה, so ספק ביאה is the only ספק.
 - (b) But ר' אליעזר holds that סוטה (from where we derive the rule that ספק טומאה involves מגע ספק, not ביאה טמא) (ברה"י טמא).
 - (2) רשב"ם:
 - (a) Both ר' אליעזר and the חכמים hold that a ספק ספיקא is טהור.

- (b) The issue is whether **ספק ביאה וספק האהיל** count as one **ספק** or as two.
- ii) Both **פשטים** assume that even the **רבנן** would agree
- (1) that a true **ספק ספיקא** is **טהור ברשות היחיד**
- iii) **תוספות** explains that that applies only to a **ספק ספיקא**
- (1) that includes a **ספק רגיל**

תד"ה על ובדק ולא אשכח

- 1) גמרא.
 - a) איבעיא
 - i) What if the owner finds nothing
 - (1) when he is בודק his house
 - (a) after an עכבר entered with חמץ?
 - b) תשובה
 - i) פלוגתא דר' מאיר ורבנן
 - ii) דתנן ה"ל ר' מאיר אומר ...
 - iii) לעולם היא בטומאתו עד שיודע לך הטומאה היכן היא
 - iv) וחכמים אומרים בודק עד שמגיע לסלע
- 2) רש"י
 - a) Even מאיר ר' would be מיקל for רבנן
 - b) He'd assume that an עכבר or some other animal ate the חמץ.
- 3) מהרש"ל as explained by תוספות:
 - a) רש"י is correct
 - i) if there was prior ביטול
 - (1) so that the בדיקה is only מדרבנן
 - (a) even מאיר ר' would dispense with further בדיקה.
 - b) But it can't be that the גמרא deals with רבנן and that מאיר ר' are both מיקל.
 - i) Our גמרא says מאיר ר' ורבנן.
 - ii) So it must be that there was no ביטול in our case
 - iii) And that מאיר ר' would disagree with רבנן in our case
 - iv) Presumably
 - (1) ביטול דאורייתא מאיר ר' would require
 - (a) because the unavailing בדיקה was defective
 - (2) מדרבנן only ביטול would require רבנן
 - (a) under the כלל דרבנן that שיבטל
 - c) קשיא
 - i) The implication in the גמרא is that

- (1) they disagree on
 - (a) more than whether what he needs to do is דאורייתא or דרבנן
 - (b) and that they disagree on just what it is he has to do
- d) תירוץ
 - i) This is their disagreement
 - (1) For ר' מאיר
 - (a) Since there was no prior ביטול
 - (b) And the first בדיקה was defective because he found nothing
 - (c) We demand that he do a second בדיקה
 - (d) קשיא
 - (i) why do you assume he'll find the חמץ this time
 - (e) תירוץ
 - (i) since the חיוב בדיקה is דאורייתא
 - 1. we have no choice but to insist that he do a second בדיקה
 - 2. with more care and effort than he used for the first בדיקה
 - (2) For רבנן
 - (a) Since the first בדיקה was effective
 - (b) He has satisfied his חיוב דאורייתא
 - (c) And he need do no further בדיקה
- e) קשיא
 - i) Recall that we said תוספות disagrees with רש"י who says there was a prior ביטול
 - (1) Because if so there would be no disagreement between ר' מאיר and רבנן
 - ii) Why not say for רש"י what we said for תוספות
 - (1) ר' מאיר demands a second בדיקה
 - (2) רבנן do not
- f) תירוץ
 - i) Since רש"י holds that the case involves prior ביטול
 - ii) So that
 - (1) even for ר' מאיר who says the first בדיקה wasn't effective
 - (2) the חיוב בדיקה is only דרבנן
 - iii) It can't be that
 - (1) ר' מאיר would require him to try harder on a second בדיקה
 - (2) when the first בדיקה turned up nothing

- 4) מהרש"א as explained by תוספות
- a) Recall that תוספות already explained that
 - i) there was no prior ביטול
 - ii) ר' מאיר and רבנן therefore disagree on whether the חיוב ביטול ר' מאיר (1) is דאורייתא because the בדיקה wasn't effective – ר' מאיר (2) Is דרבנן because the בדיקה was effective -- רבנן
 - (a) and דין דרבנן is needed only because of the חיוב ביטול that
 - (i) הבודק צריך שיבטל
 - iii) And that is their entire disagreement!
 - b) קשיא
 - i) But didn't מהרש"ל complain that it's implicit in תוספות that
 - (1) They disagree on actual actions
 - (2) Not on whether a particular action is דאורייתא
 - c) תירוץ
 - i) It's not implicit at all
 - d) קשיא
 - i) Why doesn't מהרש"ל accept the explanation of תוספות by מהרש"א
 - (1) That they disagree on whether to require a second בדיקה
 - e) תירוץ
 - i) Because the words of תוספות are
 - (1) "דלר' מאיר לא סגי בבדיקה וצריך לבטלו"
 - ii) This shows that תוספות holds they disagree on ביטול
- 5) Back to מהרש"ל
- a) קשיא
 - i) How does מהרש"ל deal with the proof that מהרש"א draws from these words
 - b) תירוץ
 - i) IN these words תוספות don't refer to their own שיטה
 - ii) Instead they explain the point we made earlier
 - iii) That it can't be for רש"י
 - (1) that ר' מאיר requires a second בדיקה
 - iv) Because for ר' מאיר to require a second בדיקה with extra care
 - (1) Although the first בדיקה was ineffective
 - v) Makes sense only according to שטת תוספות for ר' מאיר

- (1) דלא סגי בבדיקה וצריך לבטלו
- (a) So that the דאורייתא חיוב בדיקה is
- vi) It makes no sense for רש"י
- (1) Who holds that even for ר' מאיר
- (a) The חיוב בדיקה is only מדרבנן
- (i) Because there was a prior בטול
- vii) Which leads תוספות to conclude that
- (1) שטת רש"י isn't acceptable
- (a) because it leaves no מחלוקת between ר' מאיר ורבנן

תד"ה חולין ומעשר שני מעורבים

- 1) גמרא
 - a) קשיא
 - i) If he deposits nine ככרות and later finds 10, can he assume that the original nine are included in the 10 that he found?
 - ii) Or must he be בודק until he finds nine others?
 - b) תירוצ'
 - i) This is the same issue חולין ומעשר שני מעורבין where רבי says מנה ומצא מאתים and הכל חולין say חכמים.
- 2) רש"י
 - a) קשיא
 - i) How is he מחלל the מעות that are מעורבין?
 - b) תירוצ'
 - i) He takes another מנה and is מחלל onto the new מנה any of the מעות מעורבין that are מעשר שני.
- 3) תוספות
 - a) Disagrees with רש"י. There is no need to take a new מנה.
 - i) He can do the following.
 - (1) Divide the 200 מעורבין coins into 100 coins of Pile A and 100 coins of Pile B.
 - (2) The coins in Pile A that are מעשר remain מעשר.
 - (3) The coins in Pile A that aren't מעשר are מחלל those coins in Pile B that are מעשר.
 - (4) The net result is that the coins in Pile A are all מעשר and the coins in Pile B are all חולין.
 - b) תוספות then questions whether טיבעא (as opposed to פרוטות) can be used for חילול at all.
- 4) מהרש"א:
 - a) The חילול system that תוספות proposes works only for רש"י who holds that טיבעא can be used for חילול.

תד"ה הניח עשר ומצא תשע

(as explained by מהרש"א)

1) גמרא

a) קשיא

- i) If he deposits nine ככרות and later finds 10, can he assume that the original nine are included in the 10 that he found?
- ii) Or must he be בודק until he finds nine others?

b) תירוץ

- i) This is the same issue חולין ומעשר שני מעורבין where רבי says הניח מנה ומצא מאתים and הכל חולין say חכמים.

c) קשיא

- i) Conversely, if he deposits 10 and finds nine, is it enough if finds only one more?
- ii) Or need he search for 10?

d) תירוץ

- i) This is the same issue as מנה מונח מנה מוטל where רבי says הניח מאתים ומצא מנה and הכל חולין say חכמים.

2) תוספות (as explained by מהרש"א)

- a) Both when he left nine and found 10, and when he left 10 and found 9,
- b) The רבנן disagree only when the money or the ככרות were tied together, so that it is more likely that the entire pile was removed by children.

דף י:

תד"ה ואם לא בדק בתוך המועד

1) Principles

a) רש"י

i) holds the purpose of בדיקה is to avoid בל יראה ובל ימצא

ii) the purpose of בדיקה is not to avoid אכילה

(1) there is no concern that a person will eat חמץ that he

(a) accidentally finds בשעת איסור

iii) Contrast יהודה ר' who holds the reverse, as we'll see later:

(1) if a person is actually involved in בדיקת חמץ

(a) Even בשעת איסור

(i) There is some level of concern that he might eat it

1. in the course of his בדיקה

b) The איסור of בל יראה ובל ימצא applies only starting with nightfall

i) Proof:

(1) "שעת הביעור" רש"י refers to the time between noon and nightfall

c) During פסח, the איסור בל יראה ובל ימצא doesn't apply to

i) חמץ שאינו ידוע

ii) שעה ז' that was מבוטל before חמץ

iii) בטלי ממילא (see דף ו:ו) crumbs that are considered פירורין

(1) as opposed to a גלוסקא that is חשוב and isn't ממילא

iv) חמץ that is מושבת as soon as it's discovered

d) There is no בל יראה ובל ימצא after פסח

e) שעה ו' after the end of איסור באכילה מדאורייתא חמץ is

2) גמרא

a) according to רש"י

i) permit בדיקה until nightfall רבנן

ii) שעה ו' permits בדיקה only until the end of יהודה ר'

(1) because afterwards he is concerned that the בודק

(2) might eat the חמץ at a time when אכילה is אסור

3) רש"י

- a) בדיקה עד שתחשך permit רבנן
 - b) דלמא אתא למיכל מיני' שש. He is concerned 'ר' יהודה permits בדיקה only until
- 4) תוספות
- a) קשיא
 - i) why does רש"י hold that it's אסור to do בדיקה starting with nightfall
 - b) תירוץ
 - i) "מפני שפירש במשנה דבודקים שלא יעבור עליו בבל יראה ובל ימצא"
- 5) Explanation of תוספות by מהרש"א and מהרש"ל (as we'll see below)
- a) The initial explanation of מהרש"ל (as we'll see below)
 - i) And the explanation of מהרש"א (as we'll see below)
 - (1) Is that in this case there was no ביטול
 - (2) And there is the potential for בל יראה in פסח
 - (3) If he searches for חמץ and finds it
 - b) Until nightfall
 - i) he can safely do בדיקה
 - ii) because if he finds חמץ he will not be עובר בבל יראה
 - (1) so long as he is משבית the חמץ before nightfall
 - c) After nightfall
 - i) It is better that he not do בדיקה
 - ii) Because so long as he doesn't find the חמץ
 - (1) It's considered שאינו ידוע
 - (2) And he's not עובר בבל יראה
 - iii) While if he is בודק
 - (1) He may find a גלוסקא
 - (2) Hesitate a moment before he is משבית the גלוסקא
 - (3) And be עובר בבל יראה
 - (a) Because he wasn't מבטל previously
 - (b) And the time for ביטול has passed
 - d) מהרש"א extends the בדיקה איסור until noon
 - i) because he has the further concern
 - ii) that he might eat the חמץ during the בדיקה
 - iii) at a time when אכילה is already אסור
- 6) מהרש"ל

- a) קשיא
- i) Logically ר' יהודה **should** require בדיקה before nightfall
 - ii) Here's the analysis
 - (1) If he is בודק and finds חמץ
 - (a) True, he might eat it
 - (b) But it's certain there will be no later בל יראה for that חמץ
 - (i) Because now that he's found it
 - (ii) He certainly won't find it any more later in פסח
 - (2) But if he's not בודק
 - (a) True, there's an advantage that he avoids the chance that he'll eat it during the בדיקה
 - (b) But he loses the ability to avoid later בל יראה for חמץ found in פסח
 - iii) Doesn't it make more sense
 - (1) To be בודק now while he still has the opportunity
 - (a) Taking care not to eat what he finds
 - (2) And avoid בל יראה for חמץ he may accidentally find in פסח
- b) תירוץ
- i) must be that he in fact was מבטל the חמץ
 - ii) so that even if he finds חמץ in פסח
 - iii) he won't be עובר בבל יראה
 - iv) and that's why it's best he make no בדיקה before nightfall
 - (1) because he might eat it
 - (2) without achieving any benefit of avoiding later בל יראה
 - (3) because there would be no later בל יראה even if he does find חמץ later
- c) קשיא
- i) Why then do the רבנן prohibit בדיקה in פסח itself
 - ii) Even though
 - (1) they're not concerned about שמא יאכלנו
 - (2) And there is no potential בל יראה בפסח
- d) תירוץ
- i) the תקנה of בדיקה was established
 - ii) only for the hours before nightfall
 - iii) when the בדיקה would have availed against בל יראה

- iv) Were there no בטול
- 7) מהרש"א
 - a) there was no prior בטול in this case
 - b) so the reason the רבנן don't allow בדיקה in פסח
 - i) is because of possible בל יראה
 - c) קשיא
 - i) what about the קשיא the מהרש"ל raised
 - (1) that it would make sense for ר' יהודה
 - (a) to let a likely concern about later בל יראה
 - (i) outweigh the slight concern about eating חמץ during בדיקה
 - d) תירוץ
 - i) Consider the probabilities
 - ii) If he does בדיקה
 - (1) There's a large possibility that he'll find פירורין crumbs
 - (a) But there's only a small chance that he'll eat them
 - (2) There's a small possibility that he'll find a גלוסקא
 - (a) Even though there's a large possibility he might eat any rare גלוסקא that he does find
 - iii) If he doesn't do בדיקה
 - (1) There's a large possibility that he'll find פירורין בפסח
 - (a) But we can ignore this possibility because there's no בל יראה for crumbs anyway
 - (2) There's a small possibility that he might find a גלוסקא בפסח
 - (a) And be עובר בבל יראה
 - iv) the odds either way are small and equal
 - (1) similar to a שמא ושמא
 - (i) so it's best he do nothing בשב ואל תעשה

דף יא.

אבל לא גודשין

(בסיוע יום טוב שאול פאלגער)

גודשין	קוצרין	קמח וקלי	חמץ	
חיישין	לא חיישין	לא חיישין	חיישין	ר' יהודה
חיישין	לא חיישין	חיישין	לא חיישין	רבנן

(רש"י as explained by) גמרא

a) בחמץ

i) לרבנן בודקין עד שתחשך

דלא חיישין דלמא אתא למיכל מיני' אחר שש (1)

ii) לר' יהודה אין בודקין אחר שש

דחיישין דלמא אתא למיכל מיני' (1)

b) לענין חדש

i) בקצירת בית השלחין

כ"ע מודי דלא חיישין דלמא אתא למיכל מיני' (1)

ii) בגדישה

כ"ע מודי דחיישין דלמא אתא למיכל מיני' (1)

iii) בקמח וקלי

ר' יהודה אינו חושש דלמא אתא למיכל מיני' (1)

רבנן חוששי דלמא אתא למיכל מיני' (2)

c) קשיא

i) אמאי לא חייש ר' יהודה לאכילה בקמח וקלי

ii) ובחמץ חייש לאכילה

d) תירוץ

i) אמר רבא מתוך שלא התרת קצירה שלו אלא בשינוי לא אתי למיכל

e) קשיא

i) הרי קצירת בית השלחין בלא שינוי הוא

ii) ולא חייש דלמא אתי למיכל מיני'

f) תירוץ

i) אמר אביי

(1) בחדש לא חיישינן לאכילה משום דבדיל מיני'

(2) בחמץ חיישינן לאכילה דלא בדיל מיני'

g) קשיא

i) תירצת דר' יהודה אר' יהודה

ii) אבל חכמים אחכמים נמי קשה

(1) דהרי חכמים אוסרים להתעסק בקמח וקלי דלמא אתא למיכל מיני'

(2) ואמאי בחמץ לא חיישי לדלמא אתא למיכל מיני'

h) תירוץ

i) בחמץ הוא עצמו מחזור עליו לשורפו

ii) ולא קאתי למיכל מיני'

2) תוספות

a) Before the גמרא asked its קשיא from חדש to חמץ

i) The גמרא must have understood the דיני חדש this way:

(1) הפסד מותר because of קצירה

(2) הפסד is אסור because there is no גדיש

(3) הפסד are אסור for קמח וקלי because there is no רבנן

(4) קמח וקלי for מתיר is ר' יהודה

(a) because for the benefit of עולי רגלים

(i) we treat קמח וקלי the same as הפסד

b) קשיא

i) You just said that for יהודה ר'

(1) there must be הפסד to avoid חשש אכילה

(2) and קמח וקלי counts like הפסד

ii) For חמץ there is no הפסד

iii) It follows that ר' יהודה should be

(1) קמח וקלי for מתיר

(2) and חמץ for אסור

iv) so why does the גמרא ask these דינים aren't consistent

c) תירוץ

i) "ויש לומר משום מצות ביעור יש להתיר כמו משום פסידא"

3) מהרש"ל

- a) קשיא
- i) now that we've established that the ר' יהודה for קשיא
 - (1) is because we hold that חמץ counts like הפסד
 - ii) why does the גמרא ask
 - (1) how is it that רבנן aren't חושש for חמץ but are חושש for קמח וקלי
 - iii) explain that the reason is
 - (1) חמץ counts as הפסד
 - (2) and קמח וקלי doesn't
- b) תירוץ
- i) הפסד holds there are two kinds of תוספות
 - (1) the first kind
 - (a) actual הפסד
 - (i) as for קצירה
 - (2) The second kind
 - (a) כעין הפסד
 - (i) as for קמח וקלי for ר' יהודה
 - 1. for the convenience of עולי רגלים
 - (ii) and for חמץ
 - 1. because of חובת ביעור
 - ii) we treat חמץ as כעין הפסד
 - (1) Only for ר' יהודה
 - (a) Because he treats קמח וקלי כעין הפסד
 - (i) For the convenience of עולי רגלים
 - (b) We can accept that he would also treat חמץ כעין הפסד
 - (i) Because of חובת ביעור
 - (2) But רבנן
 - (a) Who say קמח וקלי doesn't count כעין הפסד
 - (b) Must hold that we need actual הפסד
 - (i) The same as for קצירה
 - (c) So that חמץ should also not be counted as כעין הפסד
 - (d) And that's why we ask why is it that they're מתיר בפסח
 - iii) Now
 - (1) when the גמרא at first answers for ר' יהודה

- (a) That he's מתיר for קמה וקלי because of שינוי
- (2) This is what the גמרא means
 - (a) קמה וקלי is special because of the combination of two reasons
 - (i) it counts as כעין הפסד
 - (ii) and it's made by a שינוי
 - (b) and that's why
 - (i) although קמה וקלי teaches that חמץ is כעין הפסד
 - (ii) we're still חושש בחמץ
 - 1. because the second reason is missing
 - a. there is no שינוי
- iv) After the תירוץ we just mentioned
 - (1) The גמרא asks
 - (a) הרי קצירת בית השלחין בלא שינוי הוא
 - (b) ולא חייש דלמא אתי למיכל מיני'
 - (2) Meaning that
 - (a) קציר proves that
 - (i) כעין הפסד can be מתיר alone without the help of שינוי
 - (b) so that we can once again ask
 - (i) why חמץ is different from קמה וקלי
 - (c) because both are כעין הפסד and שינוי isn't a factor
 - (d) {since it doesn't make sense
 - (i) not to require שינוי for the solid הפסד of קציר
 - (ii) but to require שינוי for כעין הפסד
 - (3) Note
 - (a) That now that we've said there are two sorts of הפסד
 - (b) and the הפסד of קמה וקלי is weaker than the הפסד of קציר
 - (c) We can't interpret the question to יהודה ר' from קציר
 - (d) To be direct, i.e.,
 - (i) "why is there no חשש for קציר
 - (ii) while there is a חשש for חמץ"
 - (e) and that's why we need to take the indirect approach
 - (i) that the קשיא continues from קמה וקלי
 - (4) And קציר is used to prove only that שינוי isn't necessary

v) קשיא

(1) maybe

(a) when the גמרא answered that קמה וקלי is מותר because of שינוי

(b) The גמרא intended that שינוי alone is enough to explain the היתר

(2) And this approach would resolve all קשיות

(a) It would explain why there's no חשש for קמה וקלי --

(i) Because שינוי alone is enough to be מתיר

(b) it would explain why קציר is מותר –

(i) because there is actual הפסד

(c) whereas for חמץ

(i) not only is there no actual הפסד

(ii) there is even no הפסד כעין

1. because we can't derive הפסד כעין from קמה וקלי

(d) since the היתר for קמה וקלי is based on שינוי alone

vi) תירוץ

(1) מסברא it's clear that שינוי לחוד isn't enough

(a) and that we also need שינוי as a factor

(b) { סברא notes below that מהרש"ל doesn't explain the סברא א"א }

(2) here's proof that שינוי alone isn't enough

(a) when the גמרא ultimately explains that

(i) חמץ is בדיל while חדש is not

(b) We still need the factor of הפסד to explain

(i) Why we're מתיר for קצירה and not for גדישה

(c) Just as בדיל isn't enough alone

(d) Just so שינוי isn't enough alone

4) מהרש"א

a) three קשיות

i) first קשיא

(1) If מהרש"ל is correct that תוספות holds that

(a) There is a grade of הפסד and a lower grade of הפסד כעין

(b) And

(i) חמץ because of חובת ביעור is counted as הפסד כעין

(ii) only because קמה וקלי is counted as הפסד כעין

- (2) תוספות shouldn't have said
- (i) "ויש לומר משום מצות ביעור יש להתיר כמו משום פסידא"
- (3) But should instead have said
- (i) "ויש לומר משום מצות ביעור יש להתיר כמו בעולי רגלים"
- (4) Because the main point of תוספות is
- (a) That we derive from קמה וקלי
- (b) That we can be מתיר based on הפסד כעין הפסד
- (c) And we don't need the actual הפסד that we use for קצירה
- ii) קשיא Second
- (1) מהרש"ל doesn't say a סברא in support of his position
- iii) קשיא Third
- (1) You can't compare שינוי בדיל to שינוי
- (2) גדישה and קצירה are both בדיל
- (a) yet קצירה is מותר while גדיש is אסור
- (3) so it must be that to be מותר requires the extra factor of הפסד
- (4) but שינוי
- (a) applies to קמה וקלי and not to גדיש
- (b) and alone is enough to explain why
- (i) קמה וקלי is מותר and גדיש is not
- b) מהרש"א by a new שטה based on תירוץ
- i) Introduction
- (1) Unlike the שטה of מהרש"ל
- (a) There is only one category of הפסד
- (2) The גמרא from the start knew the סברא it used in the end for רבנן
- (a) "הוא עצמו מחזר עלי' לשורפו"
- (3) And considered that this סברא had the same force as הפסד
- (4) When תוספות answered
- (a) "ויש לומר משום מצות ביעור יש להתיר כמו משום פסידא"
- (i) The reference to מצות ביעור means "הוא עצמו וכו'"
- (ii) And the reference to "כמו משום פסידא"
1. means to פסידא in general
2. and not to a special lower category of הפסד
- a. that מהרש"ל envisioned

- ii) The **מקשן** asks why for **יהודה** is **ר' יוחנן** different from **חמץ**
- (1) Because
 - (a) He assumes that **קמח וקלי** is also **מותר** because of **הפסד**
 - (b) and he already knows that **חמץ** counts as **הפסד** because of
 - (i) **הוא עצמו מחזור וכו'**
- iii) The **גמרא** answers
- (1) What makes you think that **קמח וקלי** is **מותר** based on **הפסד**
 - (2) Maybe it's **מותר** based on **שינוי alone**
 - (a) Which is precisely how we asked **מהרש"ל** to explain the **גמרא**
 - (3) **קשיא**
 - (a) what about the point **מהרש"ל** raised
 - (i) if we explain **קמח וקלי** as based on **שינוי** alone
 - (ii) we won't be able to derive **הפסד** for **חמץ** from **קמח וקלי**
 - (4) **תירוץ**
 - (a) that isn't a problem for **מהרש"א**
 - (b) because **מהרש"א** doesn't derive **חמץ הפסד** from **קמח וקלי**
 - (5) **קשיא**
 - (a) What about the point **מהרש"ל** raised
 - (i) If we knew from the start that **חמץ** counts as **הפסד**
 - (ii) then that explains why **רבנן** aren't **חושש** for **חמץ**
 - (iii) and why after explaining **ר' יוחנן**
 1. do we ask for an explanation of **רבנן**
 - (6) **תירוץ**
 - (a) The **גמרא** frequently uses a series of **קשיות** and **תירוצים**
 - (b) To bring out what it had in mind from the start
- iv) The **גמרא** then asks
- (1) You're right that **שינוי** alone
 - (a) could be the reason why **ר' יוחנן** is **מתיר** for **קמח וקלי**
 - (2) but for **קצירה** there is no **שינוי**
 - (3) So it must that we're **מתיר קצירה** because of **הפסד**
 - (4) Because **הפסד** is the only factor that makes **קצירה** different than **גדישה**
 - (5) So now we ask **directly** from **קצירה** to **חמץ**
 - (a) (unlike **מהרש"ל** who says that we rely on **קציר**)

- (b) Only to prove that הפסד doesn't need the support of שינוי
 - (c) And that in the end the קמח וקלי is from קשיא
 - (d) And not from קצירה
- (6) If for קציר we rely on הפסד and are not חייש לאכילה
- (7) why are you חייש לאכילה for חמץ
- (8) Once you already know that "הוא עצמו" for חמץ
- (a) Counts as קצירה the same as for הפסד
- v) The גמרא answers
- (1) הפסד is מותר because it's both בדיל and קצירה
 - (2) הפסד is אסור because although it's בדיל there is no גדישה
 - (3) חמץ is אסור because although there's הפסד there is no בדיל
 - (4) And actually now that we've developed the concept of בדיל
 - (a) You can also explain קמח וקלי
 - (i) Based on הפסד and בדיל
 - (ii) Rather than on שינוי
- 5) {Further points on the שטות of מהרש"א and מהרש"ל}
- a) At the end of the סוגיא
 - i) When the גמרא explains that
 - (1) there is no קשיא for the רבנן
 - (2) because
 - (a) הוא עצמו מחזר עלי'
 - b) For מהרש"ל
 - i) The גמרא means by הוא עצמו
 - (1) As explained by רש"י
 - (a) A new concept
 - (b) That has no connection to הפסד
 - ii) Because for מהרש"ל we've decided that
 - (1) חובת ביעור of הפסד has only חמץ
 - (2) and רבנן give no weight to this weak הפסד
 - c) For מהרש"א
 - i) There is only one category of הפסד
 - ii) And the רבנן also respect הפסד for קצירה
 - iii) And whatever counts as הפסד to יהודה for חמץ

- iv) Also counts as הפסד for רבנן
 - (1) For we ought not to develop a מחלוקת that isn't proved
- v) And once we know that רבנן accept that there is הפסד for חמץ
- vi) There is no need to develop a new concept why there is no חשש for חמץ
- vii) So it must be that הוא עצמו מחזור is the equivalent of הפסד
- viii) So when תוספות says
 - (1) that for חמץ there is הפסד
 - (2) "משום חובת ביעור"
- ix) הוא עצמו מחזור referred to תוספות
 - (1) that the רבנן use סוגיא
 - (2) To explain why חמץ has a דין הפסד
- x) And that's why מהרש"א concludes that
 - (1) רבנן ר' יהודה agrees with
 - (2) that חמץ has a דין הפסד
 - (3) because of הוא עצמו מחזור

דף יא:

תמצית סוגיא דאחד אומר

- 1) גמרא
 - a) ר' מאיר
 - i) if one witness in a capital case says the event occurred in the 2nd hour and the 2nd witness says it occurred in the 3rd hour, i.e., ב' ג', the testimony is valid.
 - ii) The testimony is not valid if they testify to ה' ג'.
 - b) ר' יהודה
 - i) ג' ה' is valid
 - ii) ה' ז' is not.
 - (1) If they're honest and saw the event together
 - (2) each would have realized whether it occurred before noon or after noon.
 - c) (לאיכא דאמרי) אביי explains that:
 - i) ר' מאיר
 - (1) who permits ב' ג'
 - (a) holds that a witness can make a moment's mistake.
 - (2) We assume that the event happened
 - (a) either at the end of ב'
 - (i) in which case the ג' עד erred by a moment
 - (b) or at the beginning of ג'
 - (i) in which case the ב' עד erred by a moment.
 - ii) ר' יהודה
 - (1) who permits ה' ג'
 - (a) holds that a witness can make a mistake of an hour plus a moment.
 - (2) We assume that the event happened
 - (a) either at the last moment of ג'
 - (i) in which case ה' erred by one hour and one moment
 - (b) or at the first moment of ה'
 - (i) in which case ג' erred by an hour and a moment.
 - d) רבא attacks this
 - i) Why should we assume

- (1) that the event occurred just at the very moment
 - (a) when the discrepancy in the testimony is the least
 - (i) and within the bounds of permitted mistakes.
 - ii) We must be able to assume the greatest possible discrepancy
 - iii) and it must be that this discrepancy is still within the realm of permitted mistakes.
- e) So for רבא:
 - i) ר' מאיר
 - (1) who permits ג' ב'
 - (a) holds that a witness can make a mistake of two hours minus a moment.
 - (2) We assume that
 - (a) the עד who said ב' meant the first moment of ב',
 - (b) the עד who said ג' meant the last moment of ג'
 - (c) and that the event happened at
 - (i) either the first moment of ב'
 - 1. in which case the עד ג' erred by two hours minus a moment
 - (ii) or at the last moment of ג'
 - 1. in which case the עד ב' erred by two hours minus a moment.
 - ii) ר' יהודה
 - (1) who permits ה' ג'
 - (a) holds that one of them can make a mistake of three hours minus a moment.
 - (2) We assume that
 - (a) the עד who said ג' meant the first moment of ג',
 - (b) the עד who said ה' meant the last minute of ה'
 - (c) and that the event happened at
 - (i) either the first moment of ג'
 - 1. in which case the עד ה' erred by three hours minus a moment
 - (ii) or at the last moment of ה'
 - 1. in which case the עד ג' erred by three hours minus a moment.
- f) קשיא
 - i) The purpose of הקירות is to force the עדים to fix the time of the event
 - ii) So that they can be מוזם by later עדים who say
 - (1) עמנו הייתם at that time

- iii) But if the עדים can make these errors
 - (1) how can they be מוזם
 - (2) they can maintain
 - (a) True, we were with you at the time that we testified that the event occurred
 - (b) But we were mistaken and the event actually happened at a different time
- g) תירוץ
 - i) For ר' מאיר
 - (1) the עדים who said ב' ג' can be מוזם by witnesses who say
 - (a) עמנו הייתם from the beginning of א' (daybreak) until the end of ה' (2 hours after ג').
 - (2) The הזמה needn't begin before daybreak, because the עד who said ב' can't honestly maintain that he erred and the event really happened before daybreak.
 - ii) For ר' יהודה
 - (1) the עדים who said ג' ה' can be מוזם by witnesses who say
 - (a) עמנו הייתם from the beginning of א' (daybreak) until the end of ו' (noon).
 - (2) The הזמה needn't go beyond noon, because the עד who said ה' can't honestly maintain that he erred and the event really happened after noon.
 - iii) Keep in mind that
 - (1) while the עדים can use these expanded periods (five hours for ר' מאיר and six hours for ר' יהודה) to avoid הזמה,
 - (2) the testimony itself is invalid if the only way the testimony of the first two עדים can be made **consistent**
 - (a) is by assuming an error
 - (i) greater than two hours minus a moment for ר' מאיר or
 - (ii) greater than three hours minus a moment for ר' יהודה

תד"ה אחד אומר

1) Review the תמצית הסוגיא

2) תוספות

a) קשיא

i) We've noted earlier that נץ החמה is at ומחצה א.

ii) The גמרא says at דף יב: that

(1) אחד אומר קודם נץ החמה ואחד אומר אחר נץ החמה עדותן בטלה

iii) Then how can we credit ג' ב'?

iv) It is possible that the one who said ב' meant תחלת ב'

(1) Which is before נץ החמה.

v) The one who said ג' certainly meant after נץ החמה

vi) If so, they could not have innocently testified about the same event.

vii) And if this is possible how can we use their testimony in a capital case?

viii) Remember that

(1) "how can we use their testimony in a capital case?"

(a) is the basis of the אביי רבא against קשיא by

(i) that is summarized in the תמצית at page 57

b) תירוץ

i) Where they testify in terms of נץ, as on דף יב: they concentrate on נץ and if they're honest they can't be confused about it.

ii) But they testify about hours they can be confused about the נץ as well as the hours, so that the

(1) Event may have occurred after the נץ

(2) And even if the עד who said ב' meant the beginning of ב'

(3) He and the עד who said ג' are assumed to testify to the same event

(4) even though the event occurred after the נץ

(a) one half hour after the beginning of ב'

3) מהרש"א:

a) תוספות

i) emphasizes that someone can mistakenly think that

(1) an event occurred at the beginning of ב'

(2) even though the event occurred after the נץ.

ii) And implies that no one can mistakenly think that

- (1) an event occurred during 'א
 - (a) **more than** a half hour before the נן
 - (2) if it occurred after the נן.
- iii) So that, for example
 - (1) ר' יהודה
 - (a) who holds that 'ג and 'ה are valid עדות
 - (b) would agree that 'א and 'ג aren't valid עדות
- b) קשיא
 - i) Recall that we said in the תמצית
 - (1) anyone who says 'ג can be מוזם only by עדים who say עמנו הייתם from the beginning of 'א
 - ii) Why is it not enough for the מזימין to say עמנו הייתם from the beginning of 'ב
 - iii) After all the עד who said 'ג couldn't have meant 'א
 - (1) Which is more than a half hour before the נן הקמה

דף יב.

תד"ה אלא אמר רבא

- 1) Review the תמצית הסוגיא at page 57
 - a) And especially רבא'ס explanation that
 - i) ב' ג' מאיר ר' who permits
 - (1) holds that a witness can make a mistake of two hours minus a moment.
 - ii) We assume that
 - (1) the עד who said ב' meant the beginning of ב',
 - (2) the עד who said ג' meant the end of ג'
 - (3) the event happened at
 - (a) either as early as the beginning of ב'
 - (i) in which case ג' erred by two hours minus a moment
 - (b) or as late as the end of ג'
 - (i) in which case ב' erred by two hours minus a moment
- 2) קשיא
 - a) Why does ר' מאיר disagree with ר' יהודה? Why does he invalidate ה' ג' ה'?
 - i) Assume the greatest possible discrepancy:
 - (1) the עד who said ג' meant the beginning of ג', and
 - (2) the עד who said ה' meant the end of ה'.
 - ii) The total discrepancy is three hours.
 - iii) Since each עד can honestly make a mistake of up to two hours minus a moment, assume that each made a mistake of one hour and a half.
 - b) The testimony should be valid!
- 3) תירוץ
 - a) רבא says we assume that no more than one עד will make a mistake.
- 4) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) Why didn't תוספות ask a similar קשיא for the explanation אביי gave for יהודה ר' יהודה?
 - ii) Recall the explanation:
 - (1) ג' ה' ר' יהודה who permits
 - (a) holds that a witness can make a mistake of an hour plus a moment.

- (2) We assume that the event happened
 - (a) either at the end of ג'
 - (i) in which case the עד ג' erred by one hour and one moment
 - (b) or at the beginning of ה'
 - (i) in which case the עד ג' erred by an hour and a moment.
- iii) Why doesn't ר' יהודה permit a greater separation, e.g., ה' ב' ה'?
 - (1) Remember that אב"י assumes only the narrowest possible discrepancy, i.e., that the עד who said ב' meant the end of ב', and that the עד who said ה' meant the beginning of ה'.
 - (2) The total discrepancy is two hours.
 - (3) Since each עד can honestly make a mistake of up to one hour plus a moment, assume that each made a mistake of one hour.
- iv) The testimony should be valid!
- b) תירוץ.
 - i) It may be true that
 - (1) ה' ב' ה' himself would permit ה' ב' ה'.
 - (2) And that ר' יהודה said ג' ה'
 - (a) only to point out that ר' מאיר disagrees even for ג' ה' ב' ה'
 - ii) That's why רבא לר' מאיר questions ג' ה' ב' ה' תוספות
 - iii) But note that תירוץ' תוספות
 - (1) that we can't assume that both עדים erred
 - (a) would also invalidate ה' ב' ה' for ר' יהודה אב"י לר'

תד"ה באיזה יום

1) Introduction

- a) The שבע הקירות include, in the following order:
 - i) What day of the month, e.g. 2nd or 3rd, and
 - ii) What day of the week, e.g., Monday or Tuesday
- b) If one עד said the event happened in the 2nd day of the month and the other said on the 3rd day
 - i) the testimony is valid
 - (1) because we assume that the second עד didn't realize that the prior month was מעובר.

2) See דף יא: on תד"ה זה ידע

- a) קשיא
 - i) Why do we execute a suspect based on this assumption?
 - ii) Why don't we check to see if the עד really didn't know about the prior month's עיבור?
- b) תירוץ
 - i) We in effect check
 - (1) by later confirming that the עדים agree on the day of the week.

3) תד"ה באיזה יום תוספות

- a) קשיא
 - i) When עדים respond to הקירות the answers also constitute הגדת עדות (testimony).
 - ii) כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד ומגיד is subject to the rule of הגדת עדות.
 - (1) We ignore later testimony that is inconsistent with testimony give earlier.
 - iii) Once the עדים have testified consistently about the day of the month
 - (1) we should ignore anything inconsistent they later say
 - (a) when they testify about the day of the week.
 - iv) So why do we ask them the day of the week if we need to ignore the testimony anyway?
- b) First תירוץ
 - i) The הקירות have a special status.
 - (1) Besides being הגדת עדות
 - (a) they are also essential to qualify the עדות.

- (i) So we must ask related questions and disqualify for inconsistencies.
 - c) Second תירוץ:
 - i) Refer to the prior תוספות.
 - ii) We need to ask the day of the week
 - (1) Because we will not ignore the testimony
 - (a) where it resolves a discrepancy in the day of the month
 - (i) that can be explained by assuming error in עיבור ההדש.
- 4) סנהדרין דף מ. רש"י
 - a) קשיא (equivalent to the קשיא by תוספות just mentioned)
 - i) Once we ask them the day of the month
 - (1) "בעשרים או בעשרים וחמשה"
 - (2) why do we duplicate and also ask them the day of the week?
 - b) תירוץ
 - i) Because potential עדי הזמה might not notice
 - (1) that the date designated by the first עדים
 - (a) is the day that the first עדים were elsewhere with the potential עדי הזמה.
 - ii) But the potential עדי הזמה might notice when the day of the week is mentioned.
- 5) סנהדרין דף מ. מהרש"ל
 - a) Another תירוץ to the קשיא by רש"י
 - i) It's important to question the day of the week
 - ii) Because without information on the day of the week
 - (1) the initial עדים can defend themselves against הזמה
 - (a) by pleading that they wrongly thought the prior month was מעובר or חסר.
 - b) סנהדרין דף מ. מהרש"א
 - i) First קשיא on מהרש"ל
 - (1) Can't be that it's so easy to evade הזמה based on the date of the month.
 - (2) For if it were, we wouldn't consider this question one of the שבע הקירות.
 - (3) Must be that we can counteract this defense either
 - (a) By עדי הזמה who testify עמנו הייתם throughout the designated date and any potential mistake date – similar to what רבא says in פסחים, or
 - (b) The testimony is given late in the month by when we can presume everyone is current on the proper date.

- (i) It may be that this is why רש"י in סנהדרין refers to the 20th or the 25th of the month when he gives an example of the date question.
- ii) Second מהרש"ל on קשיא
 - (1) Where both עדים testify to the same day, say the 2nd of the month,
 - (a) they can't save themselves from עדי הזמה who say עמנו הייתם on the 2nd, by saying "we mistook the עיבור and we really meant the 3rd."
 - (2) This excuse should work only if at least one עד testifies that the event occurred on the 3rd.
 - (a) Because to give the עדות minimum connection to the event at least one עד must testify correctly about the day on which the alleged event occurred.
 - (b) Only if that minimum connection is in place
 - (i) can we cure defects (i.e., the incorrect date asserted by the other עד) by an excuse based on עיבור החדש.
 - (3) Here's proof:
 - (a) Refer back to our פסחים in תוספות
 - (i) that says we ask the day of the week
 - 1. to explain a discrepancy between the עדים in the day of the month
 - 2. that can be resolved by assuming error in עיבור החדש.
- iii) This suggests that עיבור החדש works as an excuse only for discrepancies, not where both עדים gave the wrong date.

תד"ה לר' מאיר יהבין להו

- 1) Review the סוגיא of תמצית
 - a) ר' מאיר permits ב' ג' because
 - i) a witness can make a mistake of two hours minus a moment.
 - ii) We assume that
 - (1) the עד who said ב' meant the beginning of ב',
 - (2) the עד who said ג' meant the end of ג' and
 - (3) the event happened at either
 - (a) the beginning of ב'
 - (i) in which case the עד ג' erred by two hours minus a moment
 - (b) or at the end of ג'
 - (i) in which case the עד ב' erred by two hours minus a moment.
 - b) Also for ר' מאיר
 - i) the עדים who said ב' ג' can be מוזם
 - (1) by witnesses who say עמנו הייתם
 - (a) from the beginning of א' (daybreak)
 - (b) until the end of ה' (2 hours after ג').
 - ii) The הזמה needn't begin before daybreak, because the עד who said ב' can't honestly maintain that he erred and the event really happened before daybreak.
 - c) There is a similar explanation for ר' יהודה.
 - 2) (מהרש"א as explained by תוספות)
 - a) קשיא
 - i) If the עדים say ב' ג', why are they מוזם by witnesses who say עמנו הייתם from the beginning of א' (daybreak) until the end of ה' (2 hours after ג').
 - (1) Take for example, the עד who said ג'.
 - (2) True,
 - (a) he can make an innocent mistake only for two hours minus a moment
 - (b) so when he said ג' he may still honestly be referring to an event that occurred at any time until the end of ה'.
 - (3) But maybe the עד was honest
 - (a) and the מזימים themselves erred by an hour when they say עמנו הייתם until the end of ה',

- (b) and what they really should have said was עמנו הייתם until the end of 'ד'?
- ii) In an aside, תוספות emphasizes
- (1) that the קשיא is only why the first עדות are מוזם
 - (2) תוספות accepts that their עדות is מוכחש because עד ה' and עד ב' (a) couldn't have seen the same event
- b) תירוץ
- i) Remember that we said earlier that we assume that only one of the two עדים made a mistake.
- 3) מהרש"א
- a) קשיא: תוספות could have asked a variant of its קשיא:
- i) Maybe the עד was honest.
 - ii) The event occurred in 'ד, well within the range of the permissible error of **both** ב' and ג'.
 - iii) The מזימים themselves erred by *two hours* when they say עמנו הייתם until the end of 'ה, and what they really should have said was עמנו הייתם until the end of 'ה'.
- b) Refer back to the aside by תוספות:
- i) תוספות emphasizes that the קשיא is only why the first עדות are מוזם.
 - ii) תוספות accepts that their עדות is מוכחש because
 - (1) They avoided הזמה only because of a ספק that maybe the מזימין erred.
 - (2) We can't execute a suspect where the prosecuting עדים avoided הזמה on the strength of a ספק.

דף יב:

תד"ה ולהך לישנא דאדם טועה שעה ומשהו

- 1) Review the תמצית of the סוגיא we brought down earlier
- 2) דף יא: at גמרא
 - a) ר' מאיר אומר אוכלים כל ה' ושורפין בתחלת ו'
ר' יהודה אומר אוכלין כל ד' ותולין כל ה' ושורפין בתחלת ו'
 - b) קשיא
 - i) According to the דאמרי explanation of אביי, (1) ר' יהודה holds that a person errs by no more than one hour plus a moment.
ii) Since (1) ז' the זמן איסור is the first moment of 'ז'
(2) And you are אוסר אכילה earlier because of a possible mistake in time
(3) And he can't err more than one hour plus a moment
iii) why not let him eat until the end of 'ה'?
 - d) Next קשיא
 - i) רבא said that ר' מאיר holds (1) that a person can err by as much as two hours minus a moment.
ii) Why for רבא does ר' מאיר not insist (1) that a person stop eating המך from the beginning of 'ה'?
 - e) רבא to קשיא תירוץ
 - i) A person will not confuse 'ה' with 'ז'
(1) Because
 - (a) during 'ה' the sun is in the east
 - (b) during 'ז' the sun is in the west
- 3) תוספות:
 - a) קשיא
 - i) The גמרא implies for אביי that there is an issue for ר' יהודה only if he says a mistake can be no more than *one* hour – then we ask why does ר' יהודה say it's *אסור* to eat *two* hours before 'ז'.
 - ii) But per אביי there is an issue for ר' יהודה even if he were to hold that people can usually make mistakes of more than one hour
 - (1) This case should be different
 - (2) Because a person will not confuse 'ה' with 'ז'

- (3) So why stop before the end of ה'?
- 4) מהרש"א
- a) We need to analyze whether
- (1) The מקשן to אב"י was aware of the concept
- (a) that a person will not confuse ה' with ז'
- (i) because of the sun's position
- b) On the one hand
- i) ר' יהודה already mentioned the argument in the משנה when he says
- (1) that ה' ז' witnesses in a capital case are invalid
- (a) Because if they're honest and saw the event together
- (i) each would have realized whether it occurred while the sun was in the east before noon or in the west after noon.
- c) But on the other hand
- i) Note that
- (1) First the מקשן questions אב"י's position,
- (2) Second, the מקשן proceeds to question רבא's position
- (3) And only then does the תרצן explain
- (a) that once ה' passes the sun is close to overhead, that no one will make a mistake, etc.
- ii) so that if the מקשן to אב"י was already aware of the concept
- iii) why would he attack רבא

דף יג.

תד"ה רבן גמליאל לאו מכריע

שעה ו' אכילה והנאה	שעה ה' הנאה	שעה ה' אכילה	
אסור	מותר	מותר	ר' מאיר
אסור	מותר	אסור	ר' יהודה
אסור	מותר	מותר לכהן	רבן גמליאל

1) גמרא

- a) ר' מאיר אומר
 - i) אוכלים כל ה' ושורפין בתחלת ו'
- b) ר' יהודה אומר
 - i) אוכלין כל ד' ותולין כל ה' ושורפין בתחלת ו'
- c) **אמר רב נחמן אמר רב הלכה כר' יהודה**
- d) During ה', when ר' יהודה says תולין, he holds that חמץ מותר בהנאה
- e) דף כא. at כל שעה in משנה refers to a גמרא
 - i) כל שעה שמותר לאכול מאכיל לבהמה לחיה ולעופות
 - ii) This implies that whenever it's אסור לאכול, it's אסור בהנאה
- f) מקשן
 - i) Doesn't this משנה support ר' מאיר who says אכילה והנאה have the same time limit, i.e., until ו'?
 - ii) Contrast ר' יהודה who holds
 - (1) בה' אסור באכילה ומותר בהנאה
- g) "תרצן"
 - i) The words כל שעה שמותר לאכול מאכיל do not support ר' מאיר.
 - ii) If the משנה supported ר' מאיר it should have read more simply: כל שעה שאוכל מאכיל.
 - iii) The additional מותר suggests that so long as *another person* is לאכול, you may have הנאה and be מאכיל.
 - iv) This supports רבן גמליאל who holds that a כהן can eat in ה' whereas a non-כהן (1) can't eat

- (2) but can have הנאה.
- h) קשיא
- i) But isn't רבן גמליאל a מכריע.
 - ii) And shouldn't that decide the הלכה in his favor?
- i) "Second תרצן"
- i) No, for two reasons
 - (1) רבן גמליאל is not really a מכריע for a reason explained in the גמרא
 - (2) ר' יהודה, ואיבעית אימא, another משנה that supports
- 2) תוספות
- a) קשיא
- i) Go back to the first reason why the "Second תרצן" didn't decide the הלכה in favor of רבן גמליאל – that רבן גמליאל is not a מכריע.
 - ii) But what difference does it make that רבן גמליאל is not a מכריע?
 - (1) Once the גמרא decided that the סתם משנה in כל שעה supported רבן גמליאל
 - (a) that should be reason enough to say that רבן גמליאל!
 - iii) And if you decide not to give weight to the word "מותר," then the סתם משנה supports ר' מאיר
 - iv) So no matter what, the סתם משנה certainly doesn't support ר' יהודה!
- b) תירוץ
- i) The גמרא relies on the second reason in the איבעית אימא,
 - (1) that there is another משנה that supports ר' יהודה
- 3) מהרש"א
- a) This still leaves unanswered what the "First תרצן" thought when he explained that the word "מותר" in the סתם משנה supported רבן גמליאל.
 - b) At that point the גמרא hadn't yet even reached the second תרצן
 - i) And his reference to the other משנה.
 - c) How did the First תרצן understand why רב held ר' יהודה כר' הלכה?

תד"ה ושורפין

לשרוף תרומה טהורה לפני פסח	לשרוף תרומה טהורה שלא לפני פסח	לטמא תרומה טהורה לפני בפסח	לטמא תרומה טהורה שלא לפני פסח
מותר או משום דמותר בכלל לשרוף חמץ או דלפני פסח שאני משום דסופו לאיבוד (אף דאינו נגרם אלא מדין דרבנן)	ספק	לר' מאיר מותר דלפני פסח שאני	אסור
		לר' יוסי אסור דיכול לשורפה לעצמה	
		בברייתא משמע דמותר לטמאותן דמשתמשת בלשון ר' מאיר	

- 1) מהרש"א as explained by תוספות
- a) teaches that ומשמרתם את משמרת תרומתי
 - i) אסור לטמא תרומה טהורה.
 - b) Not clear whether the same פסוק teaches that
 - i) אסור לאבד (כגון לשרוף) תרומה טהורה
 - c) Our ברייתא says that before פסח שורפין תרומות טמאות תלויות וטהורות.
 - d) קשיא
 - i) Does this mean they're burned **together** (1) so that the ברייתא teaches that we can be מטמא them as well as burn them?
 - e) תירוץ
 - i) Most likely yes, because this is what ר' מאיר holds on : דף כ, and ר' מאיר uses the same terminology as our ברייתא
 - f) But our ברייתא teaches nothing about whether in a non-חמץ, non-פסח-ערב situation it's מותר to burn תרומה טהורה
 - i) The חמץ-ערב פסח case is special because the תרומה is הולך לאיבוד anyway through שריפה
 - ii) This is true even though מדאורייתא בביטול בעלמא סגי
 - (1) The fact is that this תרומה will be burned and is הולך לאיבוד
 - (2) And it doesn't matter that the reason is only a גזירה דרבנן lest he accidentally eat it because he's not בדיל מיני
 - g) The proof that the פסח situation is special
 - i) is that ר' מאיר goes so far as to permit the owner to be מטמא תרומה
 - ii) and, as we noted,

- (1) there is no question that generally it's אסור לטמא תרומה.
- h) ר' יוסי disagrees on דף כ: and requires that
- i) the תרומה טהורה and the תרומה טמאה be burned separately
- i) קשיא
- i) Why doesn't ר' יוסי allow him to be מטמא the תרומה by burning it together with טמאה?
- j) תירוץ
- i) We do the least possible
- ii) Although burning is permitted, either because
- (1) It is generally מותר to burn תרומה
- (2) Or because burning is necessary on פסח because we're חושש שמא יאכלנה
- iii) טומאה is not necessary even on פסח
- (1) because he can burn the טהור and טמא separately

רש"י ד"ה לא בערב שבת

1) גמרא

- a) say it's אסור to burn תהורה on שבת the 13th
 - i) because להן אוכלין שמה on שבת the 14th
- b) But it's מותר לשרוף תלוי
 - i) because it's not ראוי לאכילה unless and until הנביא אליהו determines that it's טהור, and
 - ii) אליהו won't come on the 14th (שבת) because we're busy preparing for יום טוב.

2) מהרש"א

- a) קשיא
 - i) אסור לטרוח משבת ליום טוב
 - ii) So if אליהו were to come on יום טוב we could not be מטריח ourselves to prepare for יום טוב on the 15th
 - iii) Why can't he come on שבת the 14th?
- b) תירוץ
 - i) If the דין תחומין applies למעלה מי' (שבת דף מג:)
 - ii) we can explain that the reason he can't come on שבת is the
 - (1) איסור לצאת מחוץ לתחום
 - (2) not the טורח of preparing for יום טוב

תד"ה מאי לאו לנכרים

1) גמרא

- a) פקדון שנקבחהו עכברי' והי' חמץ מבצבץ ויוצא held a יוחנן חקוקאה
- b) מותר he didn't want to buy it for himself while it was still ערב פסה On
 - i) הולך לאיבוד Even though it was
- c) Because people might think that he paid too low a price.

2) תוספות

- a) קשיא
 - i) Does the חשד apply only where the נפקד takes the פקדון for himself?
- b) תירוץ
 - i) No.
 - ii) ירושלמי says that appraisal by the בית דין (שומת בית דין) is necessary even where the פקדון is sold to a third party.
- c) קשיא
 - i) If שומא is necessary, why does the גמרא explain that he didn't take it for himself because of חשד?
- d) תירוץ
 - (1) The point is that if he takes it for himself, even with שומת בית דין, people will still suspect that there was no proper בית דין שומת.
 - (2) In short, the sale must satisfy two conditions: it must to be to a third party, and there must be שומת בית דין.
- e) קשיא
 - i) Why may an אלמנה sell to a third party without שומא, and
 - ii) why with שומא may she take for herself?
- f) תירוץ
 - i) We let her sell to third parties without שומא, משום הינא, to make her more attractive to prospective suitors. (See מהרש"א below)
- g) קשיא
 - i) A גמרא elsewhere tells of a case where a נפקד from יתומים sold the פקדון to himself
 - ii) If there had been שומא the sale would have been valid.
 - iii) What about the fact the נפקד took the פקדון for himself

3) מהרש"א

- a) קשיא

- i) In the תירוץ for אלמנה
 - (1) תוספות explains why she can sell to third parties without בית דין שומת
 - (2) But תוספות doesn't explain why with שומא she can take for herself
- ii) In the תירוץ for יתומים
 - (1) תוספות explains why with שומא he can take it for himself
 - (2) But תוספות doesn't explain why he can sell to third parties without בית דין שומת